

**EUROPOS KREDITŲ PERKĖLIMO IR KAUPIMO SISTEMOS (ECTS) NACIONALINĖS KONCEPCIJOS
PARENGIMAS: KREDITŲ HARMONIZAVIMAS IR MOKYMO SI PASIEKIMAI GRINDŽIAMŲ STUDIJŲ
PROGRAMŲ METODIKOS KŪRIMAS BEI DIEGIMAS
VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001**

**MUZIKOS STUDIJŲ KRYPTIES PROFESINIO LAUKO TYRIMO
REZULTATAI: GAIRĖS STUDIJŲ PROGRAMOMS ATNAUJINTI**

Ataskaitą rengė:
Prof. dr. Arūnas Poviliūnas
Dr. Vida Beresnevičiūtė
Dr. Rūta Žiliukaitė
Agnė Girkontaitė
Skirmantė Klimčiukaitė
Ieva Malinauskaitė
Vaida Dągytė
Dovilė Savičiūtė

Vilnius
2010

TURINYS

1. TYRIMO METODIKA	4
2. PROFESINĖS VEIKLOS DOKUMENTŲ ANALIZĖ	5
1 lentelė. Muzikos studijų krypties dokumentai	5
2 lentelė. Muzikos studijų krypties kompetencijų sąrašas (1 versija)	9
3 lentelė. Muzikos studijų krypties kompetencijų sąrašas (2 versija)	11
4 lentelė. Muzikos studijų krypties kompetencijų sąrašas (3 versija)	13
3. DARBDAVIŲ KIEKYBINIO TYRIMO REZULTATAI	15
3.1. INFORMACIJA APIE APKLAUSĄ	15
3.2. INFORMACIJA APIE ĮMONES/ĮSTAIGAS, KURIŲ DARBUOTOJAI BUVO APKLAUSTI	15
5 lentelė. Pagrindinė įmonės/įstaigos veiklos sritis	15
6 lentelė. Sektorius, kuriame veikia įmonė	15
7 lentelė. Įmonės/įstaigos dydis	16
8 lentelė. Įmonės/įstaigos buveinė	16
3.3. RESPONDENTŲ CHARAKTERISTIKOS	16
9 lentelė. Respondentų pareigos	16
10 lentelė. Darbuotojų baigta studijų programa	16
11 lentelė. Darbuotojų baigta aukštoji mokykla	16
12 lentelė. Darbuotojų baigtos mokymo programos	17
13 lentelė. Darbuotojų studijų baigimo metai	17
14 lentelė. Darbuotojų laikas, dirbtas įmonėje	17
3.4. AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE ĮGYTO PASIRENGIMO DARBUI ĮMONĖJE/ĮSTAIGOJE VERTINIMAS	17
15 lentelė. Aukštojoje mokykloje įgyto pasirengimo darbui vertinimas	17
16 lentelė. Aukštojoje mokykloje įgyto pasirengimo darbui vertinimas pagal respondentų charakteristikas (vidurkiai)	18
3.5. DALYKINIŲ GEBĖJIMŲ IR ĮGŪDŽIŲ, KURIE REIKALINGI PROFESINEI VEIKLAI, VERTINIMAS	18
17 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimas (proc.)	18
18 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (proc.)	20
19 lentelė. Kiti respondentų įvardinti dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ir jų lygmens vertinimas	21
20 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai ir lygmens, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (vidurkiai)	22
21 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros programas pabaigusių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)	23
22 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros programas pabaigusių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)	25
24 lentelė. Kultūros ir švietimo srityse dirbančių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)	28
3.6. BENDRŲJŲ GEBĖJIMŲ IR ĮGŪDŽIŲ, KURIE REIKALINGI PROFESINEI VEIKLAI, VERTINIMAS	29
25 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimas (proc.)	29
26 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (proc.)	30
27 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai ir lygmens, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (vidurkiai)	33

28 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros programas pabaigusiu darbuotojų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)	34
29 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros programas pabaigusiu darbuotojų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kuri (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)	35
30 lentelė. Kultūros ir švietimo srityse dirbančių darbuotojų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)	36
31 lentelė. Kultūros ir švietimo srityse dirbančių darbuotojų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kuri (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)	37
4. PROFESINIO LAUKO TYRIMO KOKYBINĖ DALIS	38
4.1. FOKUSUOTŲ DISKUSIJŲ GRUPIŲ SU ABSOLVENTAIS DUOMENŲ ANALIZĖ	38
4.1.1. Informacija apie fokusuotų diskusijų grupes	38
4.1.2. Fokusuotų diskusijų grupių duomenų analizė	38
4.2. DALINAI STRUKTŪRUOTŲ INTERVIU SU DARBDAVIAIS DUOMENŲ ANALIZĖ	45
4.2.1. Informacija apie interviu	45
4.2.2. Bendros pastabos dėl kompetencijų sąrašų	46
4.2.3. Dalykinių kompetencijų vertinimas	46
33 lentelė. Dalykinių kompetencijų sąrašo vertinimas	47
4.2.4. Bendrųjų kompetencijų vertinimas	53
34 lentelė. Bendrųjų kompetencijų sąrašo vertinimas	53
35 lentelė. Absolventų fokusuotose diskusijų grupėse įvardytų darbo rinkoje reikalingų gebėjimų vertinimas (B–bakalaurų įvardinti; M – magistrų)	58
4.2.5. Rekomendacijos studijų programų atnaujinimui	59
36 lentelė. Rekomendacijos studijų programų atnaujinimui	59
37 lentelė. Absolventų siūlymų atlikimo meno bakalauro ir magistrantūros studijų programų atnaujinimui vertinimas (B–bakalaurų įvardinti; M – magistrų)	60

1. TYRIMO METODIKA

Profesinės veiklos tyrimo tikslas – aukštųjų mokyklų studijų programų atnaujinimui sudaryti 8 studijų krypčių – anglų filologijos, dailės, muzikos, informatikos, chemijos, socialinio darbo, medicinos ir visuomenės sveikatos - absolventų profesinėje veikloje reikalingų dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašą.

Tyrimo taikyti metodai: dokumentų analizė, apklausa, fokusuotų diskusijų grupės, kokybiniai interviu.

Tyrimą atliko grupė, sudaryta iš:

- 1) profesinio lauko tyrimo ekspertų, parengusių tyrimo metodiką, suformavusių ir parengusių darbui tyrėjų komandą, koordinavusių tyrimo atlikimą ir techninių ataskaitų parengimą.
- 2) profesinio lauko tyrėjų, atsakingų už profesinės veiklos duomenų surinkimą ir pirminių jų apdorojimą.
- 3) profesinio lauko tyrėjų – dalykinių grupių atstovų, dalyvavusių rengiant kompetencijų sąrašus, organizuojant fokusuotų diskusijų grupes, sisteminant ir apibendrinant tyrimo duomenis.
- 4) tyrėjų-profesinio lauko atstovų, tarpininkavusių surandant darbdavius-ekspertus, su kuriais buvo atliekami kokybiniai interviu, ir konsultavusių sisteminant ir apibendrinant surinktus tyrimo duomenis.

Tyrimą sudarė keturi etapai:

1. Pirmame etape, išanalizavus dokumentus, susijusius su 8 studijų krypčių absolventų profesine veikla, buvo parengti pradiniai dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašai. Šie sąrašai buvo pataisyti ir patikslinti pagal profesinio lauko tyrėjų-dalykinių grupių atstovų pastabas, o dar vėliau – Tuning ekspertų, iš užsienio universitetų, pastabas. Muzikos kompetencijų sąrašo sudarymo proceso tarpiniai ir galutiniai rezultatai pristatomas šios ataskaitos 2 skyriuje.
2. Antrame etape, panaudojant parengtą dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašą, buvo atlikta darbdavių apklausa. Šios apklausos tikslas – išsiaiškinti Lietuvos darbdavių nuostatas apie įmonėse dirbančių aukštųjų mokyklų absolventų, baigusių 8 studijų krypčių programas, bendrąsias ir dalykines kompetencijas. Šiame etape darbdaviai apklausti taikant standartizuotą klausimyną, derinant tiesioginio interviu ir apklausos internetu metodą. Darbdavių apklausą pagal profesinės veiklos tyrimo ekspertų parengtą metodiką atliko UAB „Factus dominus“. Išsamesnė informacija apie muzikos studijų programų absolventų darbdavių apklausą ir apklausos rezultatai pateikiami šios ataskaitos 3 skyriuje.
3. Trečiame etape, buvo surengtos fokusuotų diskusijų grupės su 8 studijų krypčių programų absolventais. Diskusijose dalyvavo tik studijų programų, kurias numatyta atnaujinti šiame ECTS projekte, absolventai. Diskusijų tikslas – atskleisti absolventų nuomones apie dalykines ir bendrąsias kompetencijas, kurias jie įgijo studijų metu, tam tikrų profesinės veiklos žinių ir įgūdžių poreikį ar trūkumą, jų pasiūlymus, kaip atnaujinti jų pabaigtas studijų programas. Muzikos studijų programų absolventų diskusijų grupių duomenų analizė pateikta 4 ataskaitos skyriuje.
4. Ketvirtame etape buvo atlikti kokybiniai interviu su darbdaviais-ekspertais. Šių interviu paskirtis – aptarti su darbdaviais kiekybinės darbdavių apklausos rezultatus bei sužinoti darbdavių pasiūlymus, kaip atnaujinti studijų programas. Kokybinių interviu duomenų analizės lentelės pateiktos 5 ataskaitos skyriuje.

Atliekant profesinio lauko tyrimą, kiekvienos studijų krypties programos, absolventų profesinė veikla ir kiti susiję aspektai analizuoti atskirai. Tyrimo rezultatų apžvalga pateikia gaires studijų programoms atnaujinti.

2. PROFESINĖS VEIKLOS DOKUMENTŲ ANALIZĖ

Pirminis profesinės veiklos lauko analizės etapas – su muzikos studijų krypties absolventų profesine veikla susijusių dokumentų analizė.

1 lentelė. Muzikos studijų krypties dokumentai

Nr.	Dokumento pavadinimas	Nuoroda į dokumentą	Pastabos
1.	Atvira informavimo konsultavimo orientavimo sistema (AIKOS) (internetinė svetainė)	http://www.aikos.smm.lt/aikos/index.htm [žiūrėta 2010.03.15]	Analizuoti Lietuvos aukštųjų mokyklų muzikos bakalauro ir magistrantūros studijų programų aprašai.
2.	Lietuvos profesijų klasifikatorius (LPK) (internetinė svetainė)	http://82.135.219.213/mod/klasifikatorius/?p=0_10 [žiūrėta 2010.03.15]	Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ekspertų darbo grupė. Grupės vadovė B. Kindurienė. Analizuoti muzikos profesijų pogrupio (kodas 2453) profesijų aprašai, atitinkantys 5 ir 6 profesinio išsilavinimo lygmenis.
3.	Populiariosios muzikos atlikėjo rengimo standartas// Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija// 2007.	http://www.kpmc.lt/Skelbi mai/PDFstandartai/Populiariosios %20muzikos %20atlikėjas.LT.5.pdf	Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. ISAK–1970/A1–279; profesinio išsilavinimo lygis – penktasis.
4.	Tradicinės liaudies muzikos atlikėjo rengimo standartas// Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija// 2007.	http://www.kpmc.lt/Skelbi mai/PDFstandartai/Tradicines liaudies muzikos atlikejas .LT.5.pdf	Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. ISAK–1970/A1–279; profesinio išsilavinimo lygis – penktasis.
5.	Pagrindinės mokyklos muzikos mokytojo rengimo standartas // Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija// 2008.	http://www.kpmc.lt/Skelbi mai/31%20standartas/Pagrindines%20mokyklos%20muzikos%20mokytojo.pdf	Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. ISAK–1872/A1–209; profesinio išsilavinimo lygis – penktasis.
6.	<ul style="list-style-type: none"> • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: choro dirigavimas. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: džiazas. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: džiazas. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Džiazo studijų pagrindo dalykų 		Sudarytoja doc. Aušra Motuzienė. Vidinis LMTA dokumentas.

<p>aprašai;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: dirigavimas kariniam pučiamųjų orkestrui. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: liaudies instrumentai ir akordeonas. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šakos: pučiamieji, mušamieji, liaudies instrumentai, akordeonas. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Dirigavimo papildomų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: pučiamieji ir mušamieji instrumentai. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: dirigavimas simfoniniam orkestrui. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: styginiai instrumentai. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: choro dirigavimas. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: džiazas. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; 		
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: kamerinis ansamblis. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: dirigavimas kariniam pučiamųjų orkestrui. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: liaudies instrumentai ir akordeonas. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: pučiamieji ir mušamieji instrumentai. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: dirigavimas simfoniniam orkestrui. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Šaka: styginiai instrumentai. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai. <p>// Lietuvos muzikos ir teatro akademija// 2009.</p>		
7.	<ul style="list-style-type: none"> • Studijų programa. Atlikimo menas, Bakalauro (pagrindinės) studijos. Studijų pagrindo dalykų aprašai; • Studijų programa. Magistrantūros studijos. Taikomųjų dalykų aprašai; Studijų programa. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Dalykų aprašai. Universitetinis lavinimas. Pasirenkamieji dalykai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: dainavimas. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų 		Sudarytoja: doc. dr. Vida Umbrasienė. Vidinis LMTA dokumentas.

<p>aprašai;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: koncertmeisteris. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: vargonai. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: fortepijonas. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: klavesinas. Magistrantūros studijos. Studijų planas. Studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: vargonai. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: klavesinas. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: fortepijonas. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai; • Studijų programa. Atlikimo menas. Specializacija: dainavimas. Pagrindinės (bakalauro) studijos. Studijų planas. Specialiųjų studijų dalykų aprašai. <p>// Lietuvos muzikos ir teatro</p>		
---	--	--

	akademija// 2008.		
8.	Tuning. Reference points for the design and delivery of degree programmes in music// Publicaciones de la Universidad de Deusto// 2009.	http://www.tuning.unideusto.org/tuningeu/index.php?option=com_docman&Itemid=59&task=view_category&catid=19&order=dmdate_published&asc=DESC	
9.	Kredito samprata menų studijose. Atlikimo meno (muzika) studijos aukštojoje mokykloje.// Rimšaitė R., Umbrasienė V.// 2010.		Prezentacija: doc. dr. Vida Umbrasienė. Vidinis LMTA dokumentas.

Remiantis su muzikos profesine veikla susijusių dokumentų analize, buvo parengtas pirminis šio veiklos lauko kompetencijų sąrašas, kurį sudarė 46 dalykinės kompetencijos bei 30 bendrųjų kompetencijų. Parengtą kompetencijų sąrašą toliau svarstė muzikos dalykinės grupės atstovai – tyrėjai.

2 lentelė. Muzikos studijų krypties kompetencijų sąrašas (1 versija)

Kompetencijos Nr.	Kompetencija
Dalykinės kompetencijos	
1.	Išmanyti svarbiausius muzikos istorijoje laikotarpius ir reiškinius
2.	Turėti improvizacinių gebėjimų
3.	Išmanyti muzikos profesijos ypatumus
4.	Gebėti patobulinti atlikimo įgūdžius (dainavimo, grojimo pagrindiniu ar papildomu instrumentu, dirigavimo)
5.	Gebėti girdėti ir valdyti muzikinę medžiagą
6.	Gebėti skaityti muzikinį tekstą, jį atlikti, užrašyti muziką ar ritmą
7.	Gebėti solfedžuoti
8.	Gebėti suformuoti tinkamą laikyseną prie instrumento
9.	Gebėti įgytas kompetencijas pritaikyti sprendžiant problemas naujomis ar neįprastomis aplinkybėmis, arba platesniame kontekste
10.	Gebėti savarankiškai spręsti kylančias problemas
11.	Gebėti analizuoti muzikos atlikimo priemones
12.	Gebėti efektyviai pasirinkti tinkamiausius mokymosi ir repeticijų įgūdžius
13.	Gebėti reikšti savo mintis apie muzikos kūrybos procesą
14.	Išmanyti muzikos atlikimo pagrindus/kriterijus
15.	Išmanyti savo instrumento (balso) technines ir menines galimybes
16.	Išmanyti muzikos užrašymo būdus
17.	Turėti supratimą apie naujų technologijų panaudojimą muzikoje
18.	Gebėti valdyti balsą/muzikos instrumentą
19.	Gebėti plėtoti muzikinę erudiciją
20.	Gebėti meniškai reikštis savo muzikos žanre
21.	Gebėti sukaupti ir atlikti asmeninį koncertinį repertuarą
22.	Gebėti su išmanymu, profesionaliai ir stilingai atlikti muzikinę programą
23.	Gebėti groti su kitais
24.	Gebėti muzikuoti (dainuoti, diriguoti) koncerte
25.	Išmanyti savo instrumento (balso) koncertinį repertuarą
26.	Išmanyti solinio ir ansamblinio muzikavimo ypatumus
27.	Gebėti kaupti koncertinę patirtį
28.	Išmanyti atlikimo meno vidinius dėsningumus ir specifiką
29.	Gebėti savarankiškai pasirinkti, parengti muzikinio pasirodymo programą
30.	Gebėti objektyviai vertinti turimas galimybes rengiant muzikinio pasirodymo programas

31.	Išmanyti savo repertuaro muzikinį kontekstą
32.	Gebėti improvizuoti
33.	Gebėti naudotis kompiuterinėmis muzikos programomis
34.	Gebėti kritiškai vertinti kūrybinį procesą ir jo rezultatus
35.	Išmanyti interpretacijos istoriją ir teoriją
36.	Gebėti kūrybiškai panaudoti įgytas žinias ir įgūdžius
37.	Gebėti tinkamai taikyti muzikos analizės metodus ir analizuoti pasirinktai specializacijai aktualų repertuarą formos, harmonijos ir kompozicinės technikos požiūriais
38.	Analizuoti ir kritiškai vertinti kultūrinio gyvenimo reiškinius
39.	Gebėti aiškiai raštu ir žodžiu perteikti savo muzikinį žinojimą
40.	Gebėti plėtoti muzikinę ir sceninę kultūrą
41.	Gebėti bendrauti ir bendradarbiauti su socialiniais partneriais
42.	Gebėti bendrauti su žiūrovais ir gerbėjais
43.	Gebėti rašyti tiriamuosius darbus
44.	Gebėti ieškoti, kaupti, sisteminti ir tikslingai panaudoti su muzika susijusią informaciją praktiniais ir moksliniais tikslais
45.	Išmanyti muzikinio gyvenimo aktualijas
46.	Tobulinti profesinę kompetenciją
Bendrosios kompetencijos	
1.	Planuoti ir organizuoti savo darbą
2.	Gebėti savarankiškai priimti sprendimus
3.	Gebėti susirasti, analizuoti ir interpretuoti informaciją
4.	Gebėti taikyti teorines žinias ir tiriamojo darbo įgūdžius praktinėje veikloje
5.	Gebėti spręsti problemas
6.	Gebėti komunikuoti gimtąją kalba
7.	Gebėti komunikuoti užsienio kalba(-omis)
8.	Gebėti nuosekliai reikšti mintis raštu ir žodžiu
9.	Gebėti pristatyti savo darbą
10.	Būti komunikabiliu
11.	Išmanyti pagrindinius bendravimo principus ir etikos normas
12.	Išmanyti tarptautinio bendradarbiavimo reikšmę ir ypatumus
13.	Gebėti dirbti komandoje
14.	Gebėti save motyvuoti
15.	Būti kūrybišku
16.	Turėti artistinių įgūdžių
17.	Turėti gerą klausą
18.	Turėti gerą judesių koordinaciją, greitą reakciją
19.	Turėti gražią laikyseną, laisvai elgtis scenoje
20.	Dirbti atsakingai, kruopščiai
21.	Būti kantriu
22.	Būti imliu
23.	Būti tolerantišku
24.	Gebėti profesionaliai kritiškai įvertinti savo ir kolegų darbą
25.	Išmanyti autorių ir gretutinės teisės pagrindus
26.	Turėti lyderio savybių
27.	Gebėti naudotis naujausiomis informacijos bei komunikacijos technologijomis
28.	Gebėti sukurti teigiamą emocinę aplinką
29.	Gebėti kontroliuoti savo psichologinę būseną ir išvengti nerimo ir streso scenoje
30.	Gebėti efektyviai naudotis savo: vaizduote; intuicija; emocijomis; kūrybiškumu sprendžiant problemas; lanksčiu mąstymu panaudojant naujoves keičiantis situacijai

Muzikos dalykinės grupės atstovai – tyrėjai išanalizavo parengtą kompetencijų sąrašą bei pateikė siūlymus, kurias kompetencijas būtų galima apjungti, patikslinti ar visiškai atsisakyti. Atsižvelgus į

muzikos dalykinės grupės atstovų – tyrėjų pastabas bei pasiūlymus, kompetencijų sąrašas buvo patikslintas bei papildytas. Antrąją muzikos studijų krypties kompetencijų sąrašo versiją sudarė 73 dalykinės kompetencijos bei 26 bendrosios kompetencijos.

3 lentelė. Muzikos studijų krypties kompetencijų sąrašas (2 versija)

Kompetencijos Nr.	Kompetencija
Dalykinės kompetencijos	
1.	Suvokti ir perteikti muzikos kūrinio meninę koncepciją
2.	Gebėti atlikti muzikos kūrinius, atskleidžiant stiliaus, žanro ir formos pojūtį
3.	Gebėti atlikti muzikos kūrinius, pasitelkiant (parodant, demonstruojant) būtinus atlikimo technikos įgūdžius
4.	Gebėti atlikti muzikos kūrinius, formuojant tinkamą garso meninę kokybę
5.	Žinoti savo instrumento (balso) visų muzikos stilių, žanrų ir formų repertuarą
6.	Išmanyti savo repertuaro muzikinį kontekstą
7.	Turėti savo repertuare atitinkamą kiekį savo instrumento (balso) visų muzikos stilių, žanrų ir formų kūrinių
8.	Gebėti tinkamai pasirinkti repertuarą, atitinkantį turimus atlikimo ir meninės raiškos įgūdžius
9.	Gebėti plėsti turimą savo repertuarą
10.	Gebėti pasirinkti savo meninę individualybę labiausiai atskleidžiantį repertuarą
11.	Turėti savo instrumento (balso) visų muzikos stilių, žanrų ir formų kūrinių atlikimo patirtį
12.	Gebėti tinkamai atlikti įvairių muzikos stilių repertuarą
13.	Turėti sukaupus plataus, labiausiai meninę individualybę atskleidžiančio stiliaus repertuaro atlikimo patirtį
14.	Išmanyti ansamblinio muzikavimo ypatumus
15.	Žinoti įvairių sudėčių ir stilių muzikos ansambliams repertuarą
16.	Gebėti tinkamai atlikti įvairių sudėčių ir stilių muzikos ansambliams repertuarą
17.	Gebėti muzikuoti įvairių sudėčių ir stilių ansambliuose, atskleidžiant ansambliško pojūtį
18.	Gebėti vadovauti įvairių sudėčių ir stilių ansambliams
19.	Turėti sukaupus muzikavimo įvairių sudėčių ir stilių ansambliuose patirtį
20.	Gebėti savarankiškai tobulinti atlikimo įgūdžius (dainavimo, grojimo, dirigavimo)
21.	Gebėti analizuoti muzikos atlikimo priemones
22.	Gebėti efektyviai pasirinkti tinkamiausius mokymosi ir repeticijų įgūdžius
23.	Gebėti kūrybiškai naudotis muzikos klausymo, skaitymo ir meninės raiškos gebėjimus rengiant repertuarą
24.	Gebėti savarankiškai plėsti savo meninį akiratį
25.	Gebėti savarankiškai spręsti kylančias problemas
26.	Gebėti stebėti ir rūpintis sveikatai tinkama laikysena grojant (dainuojant, diriguojant)
27.	Gebėti efektyviai naudotis atlikimo technika savarankiškai rengiant kūrinius ir repetuojant
28.	Turėti sukaupus sveikatai neįvaldomo mokymosi ir repeticijų patirtį
29.	Žinoti muzikos užrašymo būdus
30.	Gebėti skaityti ir atlikti muzikinį tekstą
31.	Gebėti skaityti iš lapo nepažįstamą muzikos kūrinių
32.	Gebėti transponuoti
33.	Gebėti girdėti ir valdyti muzikinę medžiagą (harmonizuoti, aranžuoti, kūrybiškai pritaikyti)
34.	Gebėti atpžinti muziką iš klausos
35.	Gebėti groti mintinai
36.	Gebėti reikšti savo mintis apie muzikos kūrybos procesą
37.	Gebėti aiškiai raštu ir žodžiu perteikti savo muzikinį žinojimą
38.	Gebėti kritiškai vertinti kūrybinį procesą ir jo rezultatus

39.	Analizuoti ir kritiškai vertinti kultūrinio gyvenimo reiškinius
40.	Gebėti viešai atlikti sukauptą koncertinį repertuarą (solo, įvairiuose ansambliuose, choruose, orkestruose)
41.	Turėti sukauptą viešo koncertinio atlikimo patirtį
42.	Gebėti savarankiškai pasirinkti, parengti ir atlikti, koncertinę programą
43.	Gebėti sudaryti ir atlikti skirtingos publikos (vaikai, jaunimas, garbaus amžiaus publika ir pan.) poreikius atitinkantį koncertinį repertuarą
44.	Gebėti kaupti koncertinę patirtį
45.	Gebėti plėtoti muzikinę ir sceninę kultūrą
46.	Gebėti bendrauti su žiūrovais ir gerbėjais
47.	Gebėti objektyviai vertinti turimas galimybes rengiant muzikinio pasirodymo programas
48.	Gebėti taikyti žinias apie improvizaciją praktikoje
49.	Gebėti pritaikyti tinkamus muzikos darinius (schemas) improvizacijai
50.	Gebėti laisvai improvizuoti skirtingais stiliais
51.	Žinoti ir gebėti taikyti praktikoje teorines žinias (analizė, harmonija, polifonija) apie muzikos kalbos elementus, jų sandarą, sąveiką, muzikos formą ir kompozicijos technikas
52.	Gebėti tinkamai taikyti muzikos analizės metodus ir analizuoti pasirinktai specializacijai aktualų repertuarą formos, harmonijos ir kompozicinės technikos požiūriais
53.	Išmanyti svarbiausius muzikos istorijoje laikotarpius ir reiškinius
54.	Išmanyti interpretacijos istoriją ir teoriją
55.	Žinoti skirtingų muzikos stilių atlikimo tradicijas
56.	Gebėti plėtoti savo muzikinę veiklą (repertuarą) įvairiuose meno tradicijų kontekstuose
57.	Turėti supratimą apie naujų technologijų panaudojimą muzikoje
58.	Muzikos stiliai (Musical styles)
59.	Specializacija (Specialisation)
60.	Muzikos profesija (Music profession)
61.	Teorijos ir praktikos sąsajos (Relationship between theoretical and practical)
62.	Išmanyti solinio ir ansamblinio muzikavimo ypatumus
63.	Išmanyti atlikimo meno vidinius dėsningumus ir specifiką
64.	Gebėti kūrybiškai panaudoti įgytas žinias ir įgūdžius
65.	Išmanyti muzikos atlikimo pagrindus/kriterijus
66.	Išmanyti savo instrumento (balso) technines ir menines galimybes
67.	Gebėti tobulinti profesinę kompetenciją
68.	Gebėti bendrauti ir bendradarbiauti su socialiniais partneriais
69.	Gebėti rašyti tiriamuosius darbus
70.	Gebėti ieškoti, kaupti, sisteminti ir tikslingai panaudoti su muzika susijusią informaciją praktiniais ir moksliniais tikslais
71.	Išmanyti muzikinio gyvenimo aktualijas
72.	Analizuoti ir kritiškai vertinti kultūrinio gyvenimo reiškinius
73.	Gebėti aiškiai raštu ir žodžiu perteikti savo muzikinį žinojimą
Bendrosios kompetencijos	
1.	Planuoti ir organizuoti savo darbą
2.	Gebėti savarankiškai priimti sprendimus
3.	Gebėti susirasti, analizuoti ir interpretuoti informaciją
4.	Gebėti taikyti teorines žinias ir tiriamojo darbo įgūdžius praktinėje veikloje
5.	Gebėti spręsti problemas
6.	Gebėti komunikuoti gimtąją kalba
7.	Gebėti komunikuoti užsienio kalba(-omis)
8.	Gebėti nuosekliai reikšti mintis raštu ir žodžiu
9.	Gebėti pristatyti savo darbą
10.	Būti komunikabiliu
11.	Išmanyti pagrindinius bendravimo principus ir etikos normas
12.	Išmanyti tarptautinio bendradarbiavimo reikšmę ir ypatumus

13.	Gebėti dirbti komandoje
14.	Gebėti save motyvuoti
15.	Būti kūrybišku
16.	Dirbti atsakingai, kruopščiai
17.	Būti kantriu
18.	Būti imliu
19.	Būti tolerantišku
20.	Gebėti profesionaliai kritiškai įvertinti savo ir kolegų darbą
21.	Išmanyti autorių ir gretutinės teisės pagrindus
22.	Turėti lyderio savybių
23.	Gebėti naudotis naujausiomis informacijos bei komunikacijos technologijomis
24.	Gebėti sukurti teigiamą emocinę aplinką
25.	Gebėti kontroliuoti savo psichologinę būseną ir išvengti nerimo ir streso scenoje
26.	Gebėti efektyviai naudotis savo: vaizduote; intuicija; emocijomis; kūrybiškumu sprendžiant problemas; lanksčiu mąstymu panaudojant naujoves keičiantis situacijai

Remiantis Tuning ekspertų rekomendacijomis, buvo parengtas galutinis kompetencijų sąrašas, kuris buvo naudojamas darbdavių apklausoje. Galutinį muzikos studijų krypties kompetencijų sąrašą sudarė 30 dalykinių kompetencijų bei 31 bendroji kompetencija.

4 lentelė. Muzikos studijų krypties kompetencijų sąrašas (3 versija)

Kompetencijos Nr.	Kompetencija
Dalykinės kompetencijos	
1.	Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose
2.	Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius
3.	Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę, harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas
4.	Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose kontekstuose
5.	Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)
6.	Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus
7.	Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius
8.	Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje
9.	Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas
10.	Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas
11.	Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką
12.	Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas
13.	Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas
14.	Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją
15.	Gebėjimas kausti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos
16.	Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį
17.	Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius
18.	Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką
19.	Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose
20.	Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur

	pritaikoma)
21.	Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas
22.	Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą
23.	Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais
24.	Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes
25.	Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)
26.	Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu
27.	Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose
28.	Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)
29.	Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse
30.	Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje
Bendrosios kompetencijos	
1.	Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją
2.	Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje
3.	Gebėjimas organizuoti ir planuoti
4.	Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas
5.	Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba
6.	Gebėjimas bendrauti užsienio kalba
7.	Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai
8.	Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus
9.	Gebėjimas mokytis
10.	Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti
11.	Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas
12.	Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų
13.	Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)
14.	Gebėjimas spręsti problemas
15.	Gebėjimas priimti sprendimus
16.	Gebėjimas dirbti grupėje
17.	Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai
18.	Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų
19.	Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai
20.	Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą
21.	Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje
22.	Gebėjimas dirbti savarankiškai
23.	Gebėjimas rengti ir valdyti projektus
24.	Dėmesys saugumui
25.	Iniciatyvumas ir verslumas
26.	Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)
27.	Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)
28.	Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus
29.	Įsipareigojimas saugoti aplinką
30.	Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas
31.	Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis

3. DARBDAVIŲ KIEKYBINIO TYRIMO REZULTATAI

3.1. INFORMACIJA APIE APKLAUSĄ

Apklausos tikslas – sužinoti darbdavių nuomonę apie gebėjimus ir įgūdžius, kurie yra svarbūs sėkmingai muziko karjerai.

Apklausos metodas:

Tyrimo metu naudotas tiesioginio interviu metodas ir apklausa internetu. Pirmiausiai su respondentu buvo tariamasi dėl tiesioginio interviu ir tik jam nesutikus, arba pačiam respondentui paprašius, buvo siunčiama elektroninė anketos versija.

Imties formavimo metodai: kvotinė atranka

Apklausiai buvo atrenkamos tos įmonės/įstaigos, kuriose dirba darbuotojai, įgiję muzikos bakalauro ar magistro kvalifikacinis laipsnius aukštosiose mokyklose ne anksčiau nei prieš 5 metus (t. y. 2005–2009 m. muzikos studijų programų absolventai).

Atrenkant respondentus remtasi šiais šaltiniais: valstybinės ir privačios muzikos mokyklos bei gimnazijos, chorai, orkestrai, ansambliai, Lietuvos muzikos ir teatro akademija, viešos paieškos duomenų bazės.

Imties dydis: Tyrime dalyvavo 75 muzikos specialybę pabaigusiu asmenų tiesioginiai vadovai ar asmenys, turintys informacijos apie bendrąsias ir dalykines dirbančiojo kompetencijas, 10 laisvai samdomų atlikėjų. Tyrimo metu taip pat buvo apklausta 15 asmenų, kurie baigė studijas 2005–2009 m., dirba pagal specialybę, tačiau neturi vyresnio kolegos ar vadovo, kuris galėtų užpildyti anketą už juos.

Apklausos trukmė:

Apklausa buvo vykdoma 2010 m. balandžio 26 – gegužės 26 dienomis. Interviu trukmė 20–30 min.

Apklausą atliko UAB Factus Dominus.

Apklausa buvo atliekama 85 įmonėse ar įstaigose.

3.2. INFORMACIJA APIE ĮMONES/ĮSTAIGAS, KURIŲ DARBUOTOJAI BUVO APKLAUSTI

5 lentelė. Pagrindinė įmonės/įstaigos veiklos sritis

	Dažnis	Procentai
Kultūra	52	52,0
Švietimas	48	48,0
Iš viso	100	100

6 lentelė. Sektorius, kuriame veikia įmonė

	Dažnis	Procentai
Viešas	84	84,0
Privatus	11	11,0
Kita	5	5,0
Iš viso	100	100

7 lentelė. Įmonės/įstaigos dydis

	Dažnis	Procentai
Mikro įmonė (1–9 darbuotojai)	16	16,0
Maža įmonė (10–49 darbuotojai)	36	36,0
Vidutinė įmonė (50–249 darbuotojai)	32	32,0
Stambi įmonė (250 ir daugiau darbuotojų)	10	10,0
N/N	6	6,0
Iš viso	100	100

8 lentelė. Įmonės/įstaigos buveinė

	Dažnis	Procentai
Didmiesčiai	75	75,0
Rajonų centrai, kaimiškos vietovės	21	21,0
N/N	4	4,0
Iš viso	100	100

3.3. RESPONDENTŲ CHARAKTERISTIKOS**9 lentelė. Respondentų pareigos**

	Dažnis	Procentai
Įmonės / įstaigos vadovas	24	24,0
Padalinio / skyriaus vadovas	19	19,0
Personalo skyriaus vadovas (atsakingas už personalą)	2	2,0
„Vyresnysis kolega“ (aukštesnės kvalifikacijos, daugiau profesinės patirties turintis kolega, dirbantis kartu su darbuotoju)	30	30,0
Atlikėjas	10	10,0
Pedagogas	6	6,0
Dėstytojas–atlikėjas	3	3,0
Muzikinio kolektyvo vadovas	2	2,0
N/N	4	4,0
Iš viso	100	100

10 lentelė. Darbuotojų baigta studijų programa

	Dažnis	Procentai
Profesinio bakalauro	16	16,0
Bakalauro	34	34,0
Magistrantūros	50	50,0
Iš viso	100	100

11 lentelė. Darbuotojų baigta aukštoji mokykla

	Dažnis	Procentai
Lietuvos muzikos ir teatro akademija	60	60,0
Klaipėdos universitetas	19	19,0
Vilniaus pedagoginis universitetas	2	2,0
Vilniaus kolegija	14	14,0
Marijampolės kolegija	3	3,0
Žemaitijos kolegija	2	2,0
Iš viso	100	100

12 lentelė. Darbuotojų baigtos mokymo programos

	Dažnis	Procentai
Dainavimas	14	14,0
Dirigavimas	13	13,0
Džiazas	11	11,0
Klavišiniai	16	16,0
Liaudies instrumentai, akordeonas	9	9,0
Mušamieji	6	6,0
Pučiamieji	17	17,0
Styginiai	14	14,0
Iš viso	100	100

13 lentelė. Darbuotojų studijų baigimo metai

	Dažnis	Procentai
2005 metai	9	9,0
2006 metai	13	13,0
2007 metai	17	17,0
2008 metai	29	29,0
2009 metai	32	32,0
Iš viso	100	100

14 lentelė. Darbuotojų laikas, dirbtas įmonėje

	Dažnis	Procentai
Vienerius metus ar mažiau	13	13,0
Dvejus metus	16	16,0
Trejus metus	19	19,0
Ketverius metus	26	26,0
Penkerius metus ir daugiau	26	26,0
Iš viso	100	100

3.4. AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE ĮGYTO PASIRENGIMO DARBUI ĮMONĖJE/ĮSTAIGOJE VERTINIMAS**15 lentelė. Aukštojoje mokykloje įgyto pasirengimo darbui vertinimas**

	Dažnis	Procentai
Labai gerai	34	34,0
Gerai	46	46,0
Patenkinamai	16	16,0
Blogai	4	4,0
Labai blogai	–	–
Iš viso	100	100

16 lentelė. Aukštojoje mokykloje įgyto pasirengimo darbui vertinimas pagal respondentų charakteristikas (vidurkiai)

	Vidurkis ¹	Standartinis nuokrypis
IŠ VISO	4,10	0,81
Baigta studijų pakopa		
Profesinio bakalauro	4,25	0,68
Bakalauro	3,97	0,87
Magistrantūros	4,14	0,81
Baigta aukštoji mokykla*		
Lietuvos muzikos ir teatro akademija	4,03	0,84
Klaipėdos universitetas	4,16	0,90
Vilniaus kolegija	4,21	0,70
Pagrindinė įmonės/įstaigos veiklos sritis		
Kultūra	4,17	0,73
Švietimas	4,02	0,89
Sektorius, kuriame veikia įmonė/įstaigoje		
Viešame	4,14	0,75
Privačiame	4,00	1,10
Laikas, dirbtas įmonėje/įstaigoje		
1–2 metai	4,14	0,79
3 metai ir daugiau	4,08	0,82

*Palyginimas tarp kitų grupių neatliekamas dėl mažo šių grupių dydžio.

3.5. DALYKINIŲ GEBĖJIMŲ IR ĮGŪDŽIŲ, KURIE REIKALINGI PROFESINEI VEIKLAI, VERTINIMAS

17 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimas (proc.)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	Iš viso
Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose	4,0	5,0	34,0	57,0	100
Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius	–	2,0	26,0	72,0	100
Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę, harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas	2,0	2,0	34,0	62,0	100
Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose kontekstuose	1,0	13,0	49,0	37,0	100
Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)	2,0	9,0	48,0	41,0	100
Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus	1,0	11,0	55,0	33,0	100

¹ Vertinama skalėje nuo 1 iki 5 (1- reiškia „labai blogai“, 5- „labai gerai“).

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	Iš viso
Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius	2,0	12,0	49,0	37,0	100
Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje	1,0	3,0	40,0	56,0	100
Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas	–	3,0	37,0	60,0	100
Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas	1,0	6,0	20,0	73,0	100
Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	1,0	3,0	24,0	72,0	100
Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas	1,0	7,0	28,0	64,0	100
Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas	–	2,0	47,0	51,0	100
Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją	–	4,0	40,0	56,0	100
Gebėjimas kaupti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	1,0	8,0	44,0	47,0	100
Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį	1,0	4,0	34,0	61,0	100
Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius	–	3,0	36,0	61,0	100
Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką	–	4,0	40,0	56,0	100
Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose	–	7,0	49,0	44,0	100
Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur pritaikoma)	2,0	16,0	49,0	33,0	100
Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas	2,0	13,0	56,0	29,0	100
Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą	1,0	5,0	39,0	55,0	100
Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais	2,0	3,0	49,0	46,0	100
Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes	1,0	7,0	39,0	53,0	100
Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)	3,0	17,0	51,0	29,0	100
Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu	3,0	24,0	49,0	24,0	100
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose	2,0	8,0	58,0	32,0	100
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)	3,0	16,0	50,0	31,0	100

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	Iš viso
Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse	2,0	16,0	44,0	38,0	100
Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje	1,0	5,0	26,0	68,0	100

18 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (proc.)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje				
	Neturėjo	Silpnas	Vidutinis	Stiprus	Iš viso
Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose	–	5,0	43,0	52,0	100
Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius	2,0	13,0	39,0	46,0	100
Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę, harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas	–	13,0	40,0	47,0	100
Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose kontekstuose	–	18,0	50,0	32,0	100
Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)	–	20,0	50,0	30,0	100
Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus	5,0	22,0	43,0	30,0	100
Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius	4,0	24,0	44,0	28,0	100
Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje	3,0	13,0	45,0	39,0	100
Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas	–	17,0	42,0	41,0	100
Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas	6,0	11,0	37,0	46,0	100
Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	1,0	16,0	41,0	42,0	100
Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas	4,0	17,0	34,0	45,0	100
Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas	4,0	18,0	44,0	34,0	100
Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją	2,0	18,0	45,0	35,0	100
Gebėjimas kaupti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	2,0	18,0	40,0	40,0	100
Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti	1,0	17,0	35,0	47,0	100

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje				
	Neturėjo	Silpnas	Vidutinis	Stiprus	Iš viso
viešų pasirodymų patirtį					
Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius	2,0	14,0	43,0	41,0	100
Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką	4,0	19,2	38,4	38,4	100
Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose	7,0	25,0	35,0	33,0	100
Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur pritaikoma)	11,0	26,0	40,0	23,0	100
Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas	8,0	17,0	47,0	28,0	100
Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą	7,0	16,0	34,0	43,0	100
Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais	6,0	18,0	40,0	36,0	100
Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes	5,0	27,0	42,0	26,0	100
Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)	20,0	24,0	48,0	8,0	100
Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu	17,0	24,0	45,0	14,0	100
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose	17,0	17,0	39,0	27,0	100
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)	18,0	19,0	42,0	21,0	100
Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse	14,0	15,0	40,0	31,0	100
Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje	5,0	11,0	39,0	45,0	100

19 lentelė. Kiti respondentų įvardinti dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ir jų lygmens vertinimas

Kiti dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai:	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje
Kūno fizinis paruošimas, koordinacija, aktyvumas	Vidutinis
Gebėjimas dirbti su kūdikiais, ugdant jų muzikinį skonį	Neturėjo
Harmonijos išmanymas	Neturėjo
Gebėjimas įveikti scenos baime	Neturėjo
Gebėjimas pajauti žiūrovą	Neturėjo
Gebėjimas greitai įsisavinti naują medžiagą, o išmokus scenoje būtinas didelis veržlumas ir maksimalus išraiškingumas	Silpnas
Džiazinio stiliaus pajauta; skaidraus, lengvo, europietiško (ne slaviško) vokalo įgūdžiai, prasmingas muzikinės minties vedimas	Neturėjo
Reakcija, ypatinga klausia	Vidutinis

20 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai ir lygmens, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (vidurkiai)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ²	Gebėjimo svarba ³ darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje		Gebėjimo lygmuo ⁴ , kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius	3,70	0,50	3,29	0,77
Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	3,67	0,59	3,24	0,75
Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas	3,65	0,64	3,23	0,87
Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje	3,61	0,63	3,24	0,84
Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius	3,58	0,55	3,23	0,76
Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas	3,57	0,56	3,24	0,73
Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę, harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas	3,56	0,64	3,34	0,70
Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas	3,55	0,67	3,20	0,86
Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį	3,55	0,63	3,28	0,78
Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją	3,52	0,58	3,13	0,77
Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką	3,52	0,58	3,11	0,86
Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje	3,51	0,61	3,20	0,78
Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas	3,49	0,54	3,08	0,82
Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą	3,48	0,64	3,13	0,93
Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose	3,44	0,77	3,47	0,59
Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes	3,44	0,67	2,89	0,85
Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais	3,39	0,65	3,06	0,89
Gebėjimas kaupti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	3,37	0,68	3,18	0,80
Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose	3,37	0,61	2,94	0,93

² Lentelėje gebėjimai išranguoti pagal svarbos vertinimą.

³ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiškia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

⁴ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

	Gebėjimo svarba ³ darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje		Gebėjimo lygmuo ⁴ , kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai²				
Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)	3,28	0,71	3,10	0,70
Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose kontekstuose	3,22	0,70	3,14	0,70
Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius	3,21	0,73	2,96	0,83
Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus	3,20	0,67	2,98	0,85
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose	3,20	0,67	2,76	1,04
Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse	3,18	0,77	2,88	1,01
Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur pritaikoma)	3,13	0,75	2,75	0,94
Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas	3,12	0,70	2,95	0,88
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)	3,09	0,77	2,66	1,01
Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)	3,06	0,76	2,44	0,90
Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu	2,94	0,78	2,56	0,94

21 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros programas pabaigusių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)

	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁵				
Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose	3,32	0,88	3,54	0,71
Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius	3,71	0,52	3,72	0,50
Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę, harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas	3,47	0,71	3,62	0,60
Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose	3,18	0,80	3,18	0,66

⁵ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiškia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁵				
kontekstuose				
Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)	3,32	0,73	3,18	0,75
Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus	3,24	0,74	3,14	0,64
Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius	3,38	0,60	3,12	0,80
Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje	3,47	0,66	3,52	0,61
Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas	3,50	0,62	3,54	0,54
Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas	3,62	0,74	3,64	0,60
Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	3,62	0,60	3,76	0,56
Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas	3,50	0,62	3,60	0,73
Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas	3,38	0,55	3,60	0,53
Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją	3,44	0,61	3,60	0,53
Gebėjimas kaupti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	3,35	0,73	3,40	0,64
Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį	3,62	0,55	3,50	0,68
Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius	3,62	0,55	3,58	0,54
Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką	3,47	0,61	3,50	0,58
Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose	3,50	0,56	3,32	0,65
Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur pritaikoma)	3,15	0,82	3,16	0,65
Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas	2,97	0,76	3,24	0,72
Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą	3,53	0,71	3,48	0,65
Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais	3,41	0,70	3,40	0,67
Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes	3,44	0,70	3,48	0,68
Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)	3,03	0,87	3,14	0,67

	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁵				
Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu	2,97	0,80	2,96	0,75
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose	3,18	0,76	3,28	0,57
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)	3,18	0,87	3,10	0,74
Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse	3,15	0,82	3,20	0,76
Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje	3,62	0,70	3,60	0,61

22 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros programas pabaigusiu darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)

	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁶				
Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose	3,38	0,55	3,54	0,58
Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius	3,21	0,73	3,30	0,81
Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę, harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas	3,09	0,67	3,48	0,65
Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose kontekstuose	2,85	0,66	3,26	0,66
Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)	2,85	0,66	3,14	0,70
Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus	2,82	0,80	2,98	0,89
Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius	2,85	0,89	2,96	0,81
Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje	3,09	0,75	3,24	0,80
Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas	3,06	0,69	3,26	0,75
Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas	3,00	0,89	3,32	0,91
Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	3,15	0,74	3,28	0,81
Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas	3,03	0,90	3,22	0,89
Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas	2,82	0,83	3,20	0,83

⁶ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁶				
Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją	3,03	0,72	3,18	0,83
Gebėjimas kaupti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	2,85	0,82	3,36	0,72
Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūrinuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį	3,15	0,74	3,36	0,78
Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius	3,03	0,72	3,36	0,75
Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką	2,94	0,89	3,14	0,82
Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose	2,74	0,93	3,06	0,84
Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur pritaikoma)	2,53	0,86	2,90	0,89
Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas	2,74	0,83	3,08	0,88
Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą	2,97	1,03	3,22	0,86
Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais	2,79	0,95	3,20	0,83
Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes	2,74	0,90	3,04	0,86
Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)	2,21	0,91	2,62	0,92
Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu	2,32	1,04	2,72	0,88
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose	2,44	1,16	2,96	0,95
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)	2,32	1,12	2,84	0,93
Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse	2,65	1,07	2,98	1,04
Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje	2,97	0,83	3,38	0,81

23 lentelė. Kultūros ir švietimo srityse dirbančių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)

	Kultūros sritis		Švietimo sritis	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁷				
Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose	3,56	0,73	3,31	0,80
Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius	3,73	0,53	3,67	0,48
Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę,	3,52	0,73	3,60	0,54

⁷ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiškia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

	Kultūros sritis		Švietimo sritis	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁷				
harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas				
Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose kontekstuose	3,17	0,73	3,27	0,68
Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)	3,21	0,75	3,35	0,67
Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus	3,15	0,72	3,25	0,60
Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius	3,25	0,71	3,17	0,75
Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje	3,50	0,67	3,52	0,55
Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas	3,58	0,50	3,56	0,62
Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas	3,69	0,61	3,60	0,68
Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	3,81	0,53	3,52	0,62
Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas	3,46	0,78	3,65	0,53
Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas	3,48	0,50	3,50	0,58
Atlikimo meistriško standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją	3,60	0,57	3,44	0,58
Gebėjimas kaupti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	3,35	0,74	3,40	0,61
Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį	3,50	0,67	3,60	0,57
Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius	3,63	0,56	3,52	0,55
Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką	3,54	0,61	3,50	0,55
Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose	3,42	0,64	3,31	0,59
Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur pritaikoma)	2,96	0,79	3,31	0,66
Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas	3,04	0,77	3,21	0,62
Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą	3,42	0,75	3,54	0,50
Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais	3,42	0,75	3,35	0,53
Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes	3,42	0,70	3,46	0,65
Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės,	3,04	0,79	3,08	0,74

	Kultūros sritis		Švietimo sritis	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁷				
patentai ir pan.)				
Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu	2,85	0,85	3,04	0,68
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose	3,15	0,72	3,25	0,60
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)	2,96	0,84	3,23	0,66
Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse	3,15	0,80	3,21	0,74
Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje	3,62	0,66	3,60	0,61

24 lentelė. Kultūros ir švietimo srityse dirbančių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)

	Kultūros sritis		Švietimo sritis	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁸				
Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose	3,54	0,58	3,40	0,61
Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius	3,33	0,71	3,25	0,84
Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę, harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas	3,35	0,74	3,33	0,66
Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose kontekstuose	3,10	0,69	3,19	0,70
Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)	3,08	0,74	3,13	0,67
Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus	2,92	0,88	3,04	0,82
Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius	2,96	0,84	2,96	0,82
Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje	3,29	0,72	3,10	0,83
Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas	3,27	0,72	3,21	0,74
Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas	3,27	0,93	3,19	0,82
Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	3,23	0,73	3,25	0,79
Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas	3,17	0,90	3,23	0,83
Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas	3,08	0,81	3,08	0,85

⁸ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

	Kultūros sritis		Švietimo sritis	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁸				
Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją	3,17	0,79	3,08	0,77
Gebėjimas kaupti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	3,29	0,78	3,06	0,81
Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį	3,31	0,78	3,25	0,79
Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius	3,33	0,73	3,13	0,79
Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką	3,18	0,79	3,04	0,92
Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose	3,08	0,86	2,79	0,99
Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur pritaikoma)	2,90	0,91	2,58	0,94
Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas	3,02	0,92	2,88	0,84
Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą	3,21	0,89	3,04	0,97
Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais	3,19	0,84	2,92	0,92
Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes	2,94	0,80	2,83	0,91
Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)	2,48	0,94	2,40	0,87
Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu	2,54	0,96	2,58	0,92
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose	2,81	1,05	2,71	1,03
Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)	2,60	0,98	2,73	1,05
Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse	2,88	1,06	2,88	0,96
Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje	3,27	0,77	3,21	0,92

3.6. BENDRŲJŲ GEBĖJIMŲ IR ĮGŪDŽIŲ, KURIE REIKALINGI PROFESINEI VEIKLAI, VERTINIMAS

25 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimas (proc.)

	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	Iš viso
Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai					
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	1,0	12,0	52,0	35,0	100
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	–	2,0	47,0	51,0	100
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	1,0	5,0	42,0	52,0	100

Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	–	–	33,0	67,0	100
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	–	3,0	43,0	54,0	100
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	2,0	3,0	45,0	50,0	100
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	1,0	7,0	45,0	47,0	100
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	7,0	24,0	48,0	21,0	100
Gebėjimas mokytis	2,0	10,0	55,0	33,0	100
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	13,0	37,0	34,0	16,0	100
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	–	2,0	48,0	50,0	100
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	–	1,0	45,0	54,0	100
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	–	1,0	31,0	68,0	100
Gebėjimas spręsti problemas	1,0	3,0	42,0	54,0	100
Gebėjimas priimti sprendimus	–	4,0	40,0	56,0	100
Gebėjimas dirbti grupėje	–	1,0	26,0	73,0	100
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	–	–	36,0	64,0	100
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	1,0	2,0	30,0	67,0	100
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	2,0	6,0	53,0	39,0	100
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	–	19,0	50,0	31,0	100
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	1,0	14,0	50,0	35,0	100
Gebėjimas dirbti savarankiškai	1,0		39,0	60,0	100
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	3,0	12,0	54,0	31,0	100
Dėmesys saugumui	3,0	14,0	53,0	30,0	100
Iniciatyvumas ir verslumas	5,0	11,0	52,0	32,0	100
Gebėjimas veikti etišškai (etiniai įsipareigojimai)	2,0	8,0	41,0	49,0	100
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	1,0	–	28,0	71,0	100
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	1,0	–	32,0	67,0	100
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,0	19,0	50,0	28,0	100
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	2,0	8,0	50,0	40,0	100
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	4,0	17,0	39,0	40,0	100

26 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (proc.)

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje				
	Neturėjo	Silpnas	Vidutinis	Stiprus	Iš viso
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	6,0	19,0	48,0	27,0	100
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	2,0	16,0	43,0	39,0	100
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	7,0	13,0	49,0	31,0	100
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	1,0	13,0	40,0	46,0	100
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	4,0	12,0	46,0	38,0	100

Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	2,0	11,0	56,0	31,0	100
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	5,0	12,0	31,0	52,0	100
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	6,0	28,0	47,0	19,0	100
Gebėjimas mokytis	4,0	15,0	51,0	30,0	100
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	16,0	31,0	37,0	16,0	100
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	–	12,0	40,0	48,0	100
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,0	11,0	48,0	38,0	100
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	5,0	10,0	48,0	37,0	100
Gebėjimas spręsti problemas	4,0	14,0	50,0	32,0	100
Gebėjimas priimti sprendimus	3,0	13,0	48,0	36,0	100
Gebėjimas dirbti grupėje	4,0	7,0	37,0	52,0	100
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	1,0	10,0	35,0	54,0	100
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	5,0	13,0	47,0	35,0	100
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	6,0	13,0	49,0	32,0	100
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	9,0	10,0	58,0	23,0	100
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	10,0	19,0	44,0	27,0	100
Gebėjimas dirbti savarankiškai		9,0	34,0	57,0	100
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	18,0	21,0	49,0	12,0	100
Dėmesys saugumui	9,0	17,0	46,0	28,0	100
Iniciatyvumas ir verslumas	13,0	18,0	51,0	18,0	100
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	6,0	9,0	41,0	44,0	100
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	1,0	4,0	41,0	54,0	100
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir priimtus įsipareigojimus	3,0	10,0	30,0	57,0	100
Įsipareigojimas saugoti aplinką	9,0	15,0	44,0	32,0	100
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	4,0	12,0	39,0	45,0	100
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	6,0	6,0	45,0	43,0	100

Kiti respondentų įvardinti bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai, kurie gali būti reikalingi profesinei veiklai:

- Atsakingumas;
- Darbas su kolektyvu;
- Gebėjimas vadovauti;
- Geranoriškumas;
- Iniciatyvumas;
- Kantrybė;
- Komunikabilumas;
- Kūrybiškumas;
- Meilė profesijai;
- Mokėjimas bendrauti su kolegomis, partneriais, publika;
- Mokėjimas savo profesinius įgūdžius perduoti kitam;

- Pareigingumas;
- Pedagoginiai gebėjimai;
- Pozityvumas;
- Psichologinės žinios;
- Puikus savo specialybės išmanymas;
- Sąžiningumas.

27 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai ir lygmens, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (vidurkiai)

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai ⁹	Gebėjimo svarba ¹⁰ darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje		Gebėjimo lygmuo ¹¹ , kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas dirbti grupėje	3,72	0,47	3,37	0,79
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,69	0,53	3,48	0,63
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,67	0,47	3,31	0,73
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,67	0,49	3,17	0,80
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,65	0,54	3,41	0,79
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,64	0,48	3,42	0,71
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	3,63	0,58	3,12	0,82
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,58	0,55	3,48	0,66
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,53	0,52	3,21	0,76
Gebėjimas priimti sprendimus	3,52	0,58	3,17	0,77
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,51	0,56	3,18	0,80
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,49	0,54	3,19	0,77
Gebėjimas spręsti problemas	3,49	0,61	3,10	0,78
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,48	0,54	3,36	0,69
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,45	0,64	3,04	0,85
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	3,43	0,66	3,16	0,69
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,38	0,66	3,30	0,87
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	3,37	0,72	3,23	0,85
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	3,29	0,67	3,07	0,83
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,28	0,70	3,25	0,82
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	3,21	0,69	2,96	0,84
Gebėjimas mokytis	3,19	0,69	3,07	0,78
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,19	0,71	2,88	0,92
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,15	0,85	3,25	0,82
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	3,13	0,73	2,55	0,93
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	3,12	0,70	2,95	0,83
Iniciatyvumas ir verslumas	3,11	0,79	2,74	0,91
Dėmesys saugumui	3,10	0,75	2,93	0,90
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,03	0,77	2,99	0,92
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	2,83	0,84	2,79	0,82
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,53	0,92	2,53	0,95

⁹ Lentelėje bendrieji gebėjimai išranguoti pagal jų svarbos vertinimą.

¹⁰ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

¹¹ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

28 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros programas pabaigusių darbuotojų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)

	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹²				
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	3,12	0,69	3,22	0,71
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,50	0,51	3,50	0,58
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,53	0,66	3,46	0,65
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,68	0,47	3,66	0,48
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,50	0,51	3,52	0,58
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	3,29	0,72	3,50	0,65
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,21	0,73	3,40	0,64
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	2,47	0,90	2,94	0,82
Gebėjimas mokytis	3,15	0,70	3,18	0,72
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,56	0,82	2,54	0,93
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,38	0,60	3,52	0,50
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,56	0,50	3,48	0,54
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,79	0,41	3,58	0,54
Gebėjimas spręsti problemas	3,56	0,50	3,44	0,67
Gebėjimas priimti sprendimus	3,50	0,51	3,54	0,61
Gebėjimas dirbti grupėje	3,74	0,45	3,72	0,50
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,59	0,50	3,68	0,47
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	3,68	0,64	3,62	0,57
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	3,24	0,70	3,34	0,66
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	2,97	0,67	3,22	0,71
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,03	0,76	3,22	0,71
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,35	0,65	3,72	0,45
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	3,18	0,72	3,10	0,74
Dėmesys saugumui	3,12	0,69	3,04	0,86
Iniciatyvumas ir verslumas	3,09	0,83	3,12	0,80
Gebėjimas veikti etišškai (etiniai įsipareigojimai)	3,29	0,84	3,40	0,70
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,74	0,45	3,70	0,58
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,76	0,43	3,64	0,60
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,06	0,78	2,98	0,82
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,32	0,64	3,24	0,74
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,26	0,79	3,04	0,90

¹² Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

29 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros programas pabaigusių darbuotojų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)

	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹³				
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	2,85	0,89	3,08	0,78
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,12	0,77	3,28	0,78
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,06	0,81	3,10	0,91
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,21	0,69	3,32	0,82
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,15	0,70	3,26	0,83
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	3,03	0,63	3,24	0,74
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,09	0,97	3,40	0,81
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	2,41	0,86	2,92	0,75
Gebėjimas mokytis	3,18	0,72	3,02	0,84
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,53	1,02	2,56	0,91
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,38	0,65	3,32	0,77
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,24	0,74	3,26	0,78
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,21	0,81	3,16	0,84
Gebėjimas spręsti problemas	3,00	0,70	3,20	0,83
Gebėjimas priimti sprendimus	2,91	0,79	3,28	0,76
Gebėjimas dirbti grupėje	3,21	0,84	3,46	0,79
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,24	0,82	3,54	0,65
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	3,00	0,85	3,18	0,85
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	2,85	0,82	3,24	0,80
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	2,74	0,75	3,12	0,85
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	2,65	0,98	3,06	0,87
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,41	0,61	3,54	0,73
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	2,47	0,90	2,56	0,97
Dėmesys saugumui	2,88	0,81	2,90	0,95
Iniciatyvumas ir verslumas	2,71	0,87	2,72	0,90
Gebėjimas veikti etišškai (etiniai įsipareigojimai)	3,09	0,87	3,30	0,86
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,41	0,61	3,54	0,68
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,41	0,66	3,46	0,86
Įsipareigojimas saugoti aplinką	2,94	0,85	2,92	0,99
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,21	0,81	3,20	0,83
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,44	0,70	3,10	0,89

¹³ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

30 lentelė. Kultūros ir švietimo srityse dirbančių darbuotojų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)

	Kultūros sritis		Švietimo sritis	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹⁴				
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	3,13	0,79	3,29	0,54
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,48	0,54	3,50	0,55
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,37	0,60	3,54	0,68
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,60	0,50	3,75	0,44
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,44	0,57	3,58	0,54
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	3,42	0,64	3,44	0,68
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,23	0,73	3,54	0,54
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	2,88	0,76	2,77	0,93
Gebėjimas mokytis	3,15	0,72	3,23	0,66
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,52	0,94	2,54	0,90
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,42	0,54	3,54	0,54
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,50	0,50	3,56	0,54
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,62	0,53	3,73	0,45
Gebėjimas spręsti problemas	3,42	0,54	3,56	0,68
Gebėjimas priimti sprendimus	3,52	0,58	3,52	0,58
Gebėjimas dirbti grupėje	3,75	0,44	3,69	0,51
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,73	0,45	3,54	0,50
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	3,58	0,64	3,69	0,51
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	3,25	0,68	3,33	0,66
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	3,23	0,70	3,00	0,68
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,37	0,60	3,00	0,77
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,65	0,48	3,50	0,62
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	3,00	0,74	3,27	0,71
Dėmesys saugumui	2,98	0,80	3,23	0,66
Iniciatyvumas ir verslumas	3,19	0,77	3,02	0,81
Gebėjimas veikti etišškai (etiniai įsipareigojimai)	3,33	0,76	3,42	0,68
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,71	0,46	3,67	0,60
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,63	0,49	3,67	0,60
Įsipareigojimas saugoti aplinką	2,92	0,79	3,15	0,74
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,23	0,70	3,33	0,69
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,08	0,86	3,23	0,83

¹⁴ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

31 lentelė. Kultūros ir švietimo srityse dirbančių darbuotojų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)

	Kultūros sritis		Švietimo sritis	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹⁵				
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	3,04	0,79	2,88	0,89
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,33	0,68	3,04	0,85
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,19	0,79	2,88	0,89
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,37	0,71	3,25	0,76
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,25	0,76	3,10	0,83
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	3,15	0,70	3,17	0,69
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,13	0,95	3,48	0,74
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	2,79	0,85	2,79	0,80
Gebėjimas mokytis	3,10	0,80	3,04	0,77
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,56	0,87	2,50	1,03
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,50	0,61	3,21	0,74
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,33	0,65	3,08	0,85
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,25	0,68	3,08	0,92
Gebėjimas spręsti problemas	3,25	0,74	2,94	0,81
Gebėjimas priimti sprendimus	3,29	0,70	3,04	0,82
Gebėjimas dirbti grupėje	3,50	0,61	3,23	0,93
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,62	0,53	3,21	0,82
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	3,25	0,74	2,98	0,89
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	3,19	0,74	2,94	0,91
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	3,02	0,87	2,88	0,79
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	2,96	0,91	2,79	0,94
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,60	0,60	3,35	0,70
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	2,56	0,92	2,54	0,94
Dėmesys saugumui	2,81	0,84	3,06	0,95
Iniciatyvumas ir verslumas	2,87	0,82	2,60	0,98
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	3,29	0,82	3,17	0,88
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,62	0,49	3,33	0,72
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,56	0,73	3,25	0,84
Įsipareigojimas saugoti aplinką	2,94	0,92	3,04	0,92
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,25	0,71	3,25	0,93
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,21	0,80	3,29	0,85

¹⁵ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

4. PROFESINIO LAUKO TYRIMO KOKYBINĖ DALIS

4.1. FOKUSUOTŲ DISKUSIJŲ GRUPIŲ SU ABSOLVENTAIS DUOMENŲ ANALIZĖ

4.1.1. Informacija apie fokusuotų diskusijų grupes

Profesinio lauko tyrimo metu atliktos dvi fokusuotų diskusijų grupės su atlikimo meno studijų programos absolventais – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (toliau – LMTA) bakalauro ir magistrų, dainavimo, dirigavimo, fortepijono, liaudies instrumentų, akordeono, styginių instrumentų studijas baigusiais 2005–2010 metais, dabar dirbančiais muzikiniuose kolektyvuose, teatruose atlikėjais ir mokyklose mokytojais. Bakalaurų diskusijų grupėje dalyvavo 4 absolventai, magistrų – 5. Fokusuotų diskusijų grupės vyko 2010 m. rugsėjo 29 d. ir spalio 5 d. Vilniaus universiteto Filosofijos fakultete, moderavo tyrėjas iš Vilniaus Universiteto Sociologijos katedros, diskusijos truko virš valandos.

Galimų diskutantų sąrašą sudarė projekte kartu dirbusios tyrėjos–dalykininkės Rima Rimšaitė ir Vida Umbrasienė. Jos taip pat užmezgė kontaktą su diskutantais dėl dalyvavimo diskusijų grupėje.

Pagrindiniai klausimai, aptarti diskusijų su atlikimo meno studijų programos absolventais metu:

- pasirengimas darbui (Kiek pasirengę jautėtės darbui, kai pradėjote dirbti?);
- darbdavių lūkesčiai atlikėju/muzikos pedagogų atžvilgiu (Į kokias kompetencijas kreipė dėmesį darbdaviai, kai priiminėjo į darbą? Kokių kompetencijų reikalauja darbdaviai iš naujai ateinančių darbuotojų? Ko tikisi darbdaviai iš naujų darbuotojų?);
- darbo vietoje įgyti įgūdžiai ir žinios (Kokias žinias ir įgūdžius įgijote darbo vietoje? Jūsų manymu, ar būtų buvę geriau, jeigu šias žinias ir kompetencijas būtumėte įgiję aukštojoje mokykloje? Ar įmanoma šias žinias ir įgūdžius įgyti aukštojoje mokykloje, ar tai specializuotos kompetencijos, kurios gali ir turi būti įgyjamos tik darbo vietoje?);
- trūkstamos žinios ir įgūdžiai (Kokių žinių ir įgūdžių pasigendote ar šiuo metu pasigendate atlikdami savo darbą?);
- pasiūlymai atlikimo meno studijų programų atnaujinimui (Kokių turite pasiūlymų, kaip galima būtų papildyti/patobulinti studijų programą, kurią Jūs esate baigę? Gal būt papildyti dalykus naujomis temomis, papildyti studijų programą naujais dalykais, gal šiek tiek keisti mokymo metodiką? Kokioms kompetencijoms, Jūsų nuomone, reikėtų skirti daugiau dėmesio?);
- dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašų aptarimas (Kurios iš šių kompetencijų Jūsų darbe yra reikalingos, o kurios mažiau reikalingos? Ar jaučiatės įgiję kompetencijas, kurias pažymėjote kaip reikalingas, studijų metu? Ar pritariate darbdavių nuomonei, kad muzikanto/atlikėjo profesinei veiklai yra svarbiausios būtent tos kompetencijos, kurios patenka į pirmąjį dešimtuką?).

Ataskaitoje pateikiami apibendrinti abiejų fokusuotų diskusijų grupių atlikimo meno studijų absolventų metu aptartų klausimų atsakymai, kurie iliustruojami informantų citatomis (pateikiama kabutėse pasviruoju šriftu). Esami skirtumai tarp bakalaurų ir magistrų nuomonių žymimi atitinkamai (B) ir (M).

4.1.2. Fokusuotų diskusijų grupių duomenų analizė

Pa(si)rengimas profesinei veiklai

Fokusuotų diskusijų grupėse dalyvavę bakalauro ir magistrų dirbti atlikėjais ar mokytojais pradėjo bakalauro studijų metais. Todėl dauguma diskutantų savo pasirengimą dirbti vertina teigiamai, pastebėdami, kad labiausiai jiems trūko praktinių darbo įgūdžių (dažniau tai akcentuojama

pedagoginio darbo atvejais: „*turėjom tas kelias praktikos pamokas, kurių tikrai neužtenka, jeigu nori pradėt normaliai dirbt pedagoginį darbą*“).

Pasak tyrime dalyvavusių atlikimo meno programos absolventų, ieškant darbo svarbu mokėti tinkamai pateikti savo žinias ir gebėjimus (M), turėti vadybinių gebėjimų (B, M); „*sugebėt save parduot kaip produktą*“), išmanyti rinką (M), o turimas diplomas didelės reikšmės neturi (B, M).

Darbdavių reikalavimai absolventams

Pasak tyrime dalyvavusių atlikimo meno absolventų, aptariant darbdavių lūkesčius tikslinga skirti muzikos atlikėjo ir pedagogo darbą. Pastebėtina, kad abiem atvejais diskutantai aptaria panašias ar tapačias kompetencijas.

Fokusuotų diskusijų grupių dalyvių nuomone, priimdami dirbti į **muzikos atlikėjus**, darbdaviai kreipia dėmesį į šiuos atlikimo meno absolventų gebėjimus ar darbo aspektus:

- muzikos atlikimo gebėjimai (prašoma pagroti, padainuoti, diriguoti, kt.) (B, M);
- rekomendacijos (B, M):
„*rekomendacijos labai svarbus, gal net ir pagrindinis dalykas*“;
- gebėjimas sutarti su kolektyvu (M):
„*jeigu žmogus nepritaupo prie kolektyvo, tai yra irgi neprofesionalu*“;
- žinomumas (M);
- prašoma parengti programą (B);
- vertinama, per kiek laiko asmuo gali įvykdyti pavestą užduotį (B):
„*aš atėjau, man pasakė sąrašą operų skirtingom kalbom, nes mes aštuoniom kalbom dainuojam, ir pasakė tokias ir tokias operas man reikia išmokti ir dabar paruošti. <...> Aišku, man nebuvo duotas terminas, bet kuo greičiau, tuo kyli, kaip pasakyt, akyse, jeigu tu greičiau paruoši*“;
- asmeninės savybės (charizma, užsispyrimas) (B):
„*Gebėjimas suvaldyti, na kolektyvą, <...> ne visi tą irgi gali. Tu turi turėti ir tą kažkokią charizmą, ir užsispyrimo, ir noro, ir ugnies tokios*“;
- gebėjimas vadovauti kolektyvui (B):
„*atėjo į repeticiją vadovas ir stebėjo, kaip aš dirbu su kolektyvu*“.

Apie pedagogo darbui keliamus reikalavimus daugiau pasisakė atlikimo meno magistrantūros studijų programos absolventai. Fokusuotų diskusijų grupių dalyvių magistrų nuomone, priimdami į **pedagoginį darbą** darbdaviai kreipia dėmesį į šiuos atlikimo meno absolventų gebėjimus:

- muzikos atlikimo gebėjimai;
- rekomendacijos (galima užsirekomenduoti savo vieša veikla studijuojant LMTA);
- charakterio savybės:
„*geras muzikantas ir dar normalus, geras žmogus, va ir charakteris <...> na į ką daugiau gali kreipti dėmesį*“;
- gebėjimas bendrauti su mokiniais:
„*kiek jis psichologiškai yra artimas mokiniam, studentam*“;
- gebėjimas sutarti su kolektyvu;
- atlikėjo žinomumas:
„*muzikos mokyklų vadovai turi kviesti gerus, matomus viešai žvaigždes ir atlikėjus*“.

Taip pat diskusijų grupių dalyvių teigimu, pedagoginio darbo atveju taikomas bandomasis laikotarpis, „*geras atlikėjas toli gražu ne visada gali mokėti paaiškinti tą dalyką*“, „*pamatai tikrus rezultatus po metų, gal po dviejų, gal po trijų*“.

Darbo vietoje įgyjamos kompetencijos

Apibendrinant fokusuotų diskusijų grupių metu išsakytas atlikimo meno programų absolventų nuomones galima teigti, kad darbo vietoje dažniausiai yra tobulinamos ir stiprinamos turėtos, studijų

metu įgytos kompetencijos, retesniais atvejais įgyjama naujų kompetencijų. Aptardami darbo vietoje tobulinamus muzikos atlikėjo gebėjimus, dažniausiai diskutantai mini šiuos aspektus:

- įgijo daugiau praktikos (ir pedagoginės, ir atlikėjo);
- plėtėsi repertuaras;
- tobulėjo kaip atlikėjai (ištvėrė, instrumento valdymo kokybės lavinimas; „*pedagoginio darbo procesas, jis ugdo kaip atlikėją*“);
- išmoko kantrybės, disciplinos;
- mokėsi tinkamos terminologijos pedagoginiame darbe („*pradedi save stebėti su terminologija, kad būtų aišku žmonėm, kad nekalbėtum aukštom materijom*“) (M);
- įprato visą laiką būti „formoje“ (M);
- įgijo sceninės patirties (B);
- išmoko nuolat mokytis (B):
„*gebėjimas mokytis, man asmeniškai, nes mes partijas ruošiam savarankiškai, būna ten ir grupinės, bet tu vis tiek turi savarankiškai*“;
- ištobulino techniką (išmoko judesius atlikti greičiau) (B):
„*tai yra, visų pirma, disciplina, kurios niekur kitur išmokyti negalima ir apskritai aš moku viską padaryti greičiau tiesiog. Man dabar kiekvienai operacijai elementariai vis mažiau ir mažiau reikia laiko*“.

Kompetencijos, kurių pasigendama dirbant

Tyrime dalyvavę LMTA atlikimo meno programos absolventai pastebi, kad muzika yra nuolat kintanti sfera, todėl mokytis, tobulėti reikia nuolatos („*vieną sužinai, tada nori dar kitą. Nuo tavęs paties priklauso, nėra taip, kad tą žinai ir viskas. Nuolat kinta, jeigu domiesi, kaip muzikos atlikėjo ir pedagoginis viskas eina lygiagrečiai, bandau pritaikyti naujo, galbūt kažkas pagros ir mokinių. Tokia neatsiejama sąsaja*“ (M)). Šalia nuolatinio mokymosi įgūdžių, diskutantai įvardija ir šiuos gebėjimus, kurių jiems trūko pradėjus dirbti:

- vadybinės žinios, gebėjimas rengti koncertus;
- chorvedžiams – gebėjimas diriguoti chorui, gebėjimas jam vadovauti – suvaldyti konfliktus, organizuoti darbą (jaučiamas nepakankamas skiriamų valandų skaičius praktikuojantis kaip dirigentui, absolventai jaučiasi esą parengiami kaip choro dainininkai) (B);
- pedagoginės žinios, žinios, kaip dėstyti:
„*matot, aš baigiau atlikimą, bet aš esu pedagogė. Man to būtent ir trūksta. Aš negaliu dejuoti, nes aš iš tikrųjų ne į pedagoginį stojau*“;
- atskirų muzikos krypčių (pvz. džiazas, elektroninės muzikos, šiuolaikinės muzikos) išmanymas (M);
- sceninės patirties, vaidybos, sceninio įvaizdžio kūrimo (B);
- akustikos, fiziologinių garso aspektų išmanymas (M);
- muzikos atlikimo su mikrofonu išmanymas (M);
- kitų užsienio kalbų žodžių tarties išmanymas (B):
„*Na, ten nebūtinai išversti turiu omeny, bet tarties tuos dalykus, jeigu jisai moko, tai jis turėtų pats išmanyti...*“;
- gebėjimas įveikti stresines situacijas (B):
„*tai būtent susidorojimas su tuo momentu reikalu, kad iš tikrųjų save tiek, susitvarkyti su savimi ir valdyti tuos visus procesus...*“;
- darbo garso įrašų studijoje praktika (M):
„*klausimas, kiek tai prieinama. Man asmeniškai, priešau tiek, kiek reikėjo garso įrašų režisieriams, studentams, tai mes naudojome tuo pačiu, ir jiems gerai, ir*

mums gerai. Bet taip, akademijos studentai patys buvo priversti naudotis įrašų programom namuose, patys susirast, galų gale demo įsirašyt, nusiųsti“.

Atsižvelgus į šias diskutantų pastabas gali būti atnaujinama atlikimo meno studijų programa.

Dalykinių kompetencijų sąrašo ir darbdavių apklausos rezultatų vertinimas

Aptariant muzikos atlikėjo dalykinių kompetencijų sąrašą ir darbdavių tyrimo rezultatus, fokusuotų diskusijų grupės dalyvių nuomonės sutapo su darbdavių nuomone dėl svarbiausiais įvardytų šių gebėjimų ir įgūdžių: Nr. 2 *Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius*, Nr. 1 *Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką*, Nr. 10 *Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas*, Nr. 17 *Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius*, Nr. 16 *Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūrinuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį* ir Nr. 14 *Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją*. Diskutantai buvo linkę didesnę reikšmę nei darbdaviai teikti gebėjimui bendradarbiauti su kitų sričių menininkais.

Fokusuotų diskusijų grupės metu atlikimo meno absolventai, aptardami dalykinių kompetencijų sąrašą ne kartą minėjo, kad visos išvardytos kompetencijos yra svarbios muzikanto profesinėje veikloje. Diskutantų nuomone, studijų metu jie vienokiu ar kitokiu lygmeniu įgijo įvardytus gebėjimus ar įgūdžius. Aptardami gebėjimus, kurių trūksta atlikimo meno studijų programoje, informantai mini šiuos dalykus:

1. vadybos gebėjimai ir gebėjimas susikurti darbinės veiklos galimybes, nors abejojama, ar tai gali būti išugdoma studijų metu (Nr. 24 *Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes*);
2. naujų technologijų išmanymas ir taikymas muzikanto profesinėje veikloje (M) (Nr. 27 *Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose* ir Nr. 28 *Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)*);
3. Nr. 30 *Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje* - egzaminai nėra tinkamas šios kompetencijos įvertinimo būdas, nepakanka psichologijos žinių, jos daugiau siejasi su pedagogine veikla (B, M);
4. teisinės informacijos išmanymas (pvz. autorinės sutartys, sutarčių „skaitymo įgūdžiai“) (B) (Nr. 25 *Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)*):

„kai kuriose mokyklose Vakaruose yra paskaita, „Kontraktų skaitymas“ vadinasi. Ir tu jau bent tą dalyką imi galvą, kas ten turi būti numatyta, kad tu šito nepraleistum, tokie dalykai kaip delspinigiai arba bent jau su kuo man teko susidurti. <...> O mes pasirašinėjam iš esmės bet ką, mes neskaitom. Mūsų nieks neišmokė“.

Aptardami dalykines muzikanto kompetencijas, patys diskusijų dalyviai atkreipė dėmesį, kad jų profesinėje veikloje svarbios žmogaus charakterio savybės, kurios neįgyjamos studijų metu, svarbus bendravimas su kitais menininkais, savęs analizavimas („brandus menininkas turėtų bendrauti ir su kitais menininkais, ir turėtų save analizuoti, kaip iškeist save žiūrėti“). Taip pat atlikimo meno programos absolventai linkę manyti, kad universitetas negali paruošti studento visiems galimiems stresams, tokių situacijų negalima dirbtinai sukurti, todėl daug kas priklauso ir nuo paties studento asmeninių savybių, motyvacijos: „yra dalykų, kurių tu niekada ir neišmoksi toje pačioje programoje, nes realiai pabūti situacijoje prie kolektyvo ar kolektyve, tu psichologiškai nepatirsi to streso ar įtampos kažkokios paskaitoj, nesukurs tos atmosferos“.

Bendrųjų kompetencijų sąrašo ir darbdavių apklausos rezultatų vertinimas

Fokusuotų diskusijų grupių dalyviai, aptardami bendrųjų kompetencijų sąrašą linkę manyti, kad visos kompetencijos yra labai svarbios jų profesinėje veikloje. Tačiau dalis diskutantų abejoja, ar visas

kompetencijas aukštoji mokykla yra pajėgi ugdyti, nes, jų nuomone, jos labiau siejamos su asmeninėmis savybėmis. Tačiau diskutantų nuomone, yra kur kas svarbesnių kompetencijų nei darbdavių svarbiausiu įvardytas Nr. 18 *Gebėjimas motyvuoti žmones siekti bendrų tikslų* ar Nr. 22 *Gebėjimas dirbti savarankiškai*.

LMTA atlikimo meno studijų absolventai svarbiausiomis jų profesinėje veikloje įvardijo šias bendrąsias kompetencijas:

1. Nr. 17 *Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai* (M):

„tai netgi gali įtakoti karjerą, bendraujant su festivalių rengėjais; tu grok, kiek tu nori, bet jeigu nemoki bendraut...“;

2. Nr. 19 *Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai* (M):

„Kiekvienas scenos darbuotojas, jeigu tu su juo moki, sugebi palaikyti ryšį, žmogiškai bendraut, nesvarbu, kad jis kažkur iš kaimo, toks paprastas žmogus, bet atmosfera paskui tokia smagi, jei su visais susikalbi, spektaklio metu visa tai matosi“;

3. Nr. 15 *Gebėjimas priimti sprendimus* (M);

4. Nr. 21 *Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje* (M);

5. Nr. 25 *Iniciatyvumas ir verslumas* (M);

6. Nr. 2 *Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje* (M);

7. Nr. 5 *Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba* (M):

„aišku, elementaru yra rašyt gimtąja kalba. Kitas dalykas, ar tai labai įtakos tavo, kaip atlikėjo... ar nuo to būsiu blogesnis atlikėjas, klausimas“;

8. Nr. 16 *Gebėjimas dirbti grupėje* (B):

„Į kolektyvą įeiti nėra taip lengva, turbūt aš neklystu. Ir su juo susibendrauti, tai yra taip pat labai svarbu, kad po to vat būna visokių atvejų, kad žmogus ir nepritampa, ypač naujai atėjęs, nu, jįsai tada renkasi turbūt kitą kelią“;

9. Nr. 9 *Gebėjimas mokytis* (B);

10. Nr. 24 *Dėmesys saugumui* (B):

„Tai kelia juoką, bet iš tikrųjų tai yra realu dėl to, kad visi, dauguma muzikantų, turi problemų stuburo ir taip toliau“.

Siūlymai studijų programų atnaujinimui

Diskutuodami apie atlikimo meno studijų programos studijas, darbo patirtį, fokusuotų diskusijų grupių dalyviai pateikė nemažai kritinių pastabų, svarstymų ir siūlymų studijų programoms tobulinti. Pastebėtina, kad bakalaurų grupės dalyviai buvo kiek kritiškesni nei magistrų grupės dalyviai. Diskutantų išsakytas nuomones galima suskirstyti į keletą grupių – tai pastabos dėl bakalaurų ir magistrantūros studijų nuoseklumo, studijų programos turinio, dėstytojų kvalifikacijos, keletas pastabų dėl studijų proceso organizavimo. Daugiausia siūlymų diskutantai pateikė dėl studijų programos turinio.

Diskusijų dalyviai dalijosi nuomonėmis, kad kaip atlikėjai atlikimo meno studijomis jie yra patenkinti, tačiau teigia, kad nepaisant to yra kolegų, kuriems sunkiau sekasi darbo rinkoje: *„bet jeigu savo kolegas vertint, tai kai kurie visai neturi iš ko duonos valgyt, net ir labai padorūs žmonės“*. Kaip vieną iš pagrindinių problemų tyrime dalyvavę muzikantai įvardija muzikos vadybą – *„nėra tos terpės, kuri mus [su žiūrovais] sujungtų“*, *„čia yra ir vadybos sritis, jeigu tu sugebėsi parduoti, kol esi nežinomas. Kad tavo žmonės kviestų groti, reikia užsiimti reklama, savireklama kažkokia. Ir mes kol kas tą vargiai turim, nėra tos grandies, kuri padėtų, kiek patys sugebam“*.

Tyrime dalyvavę atlikimo meno absolventai studijų programą siūlo papildyti šiais aspektais (skirti jiems daugiau dėmesio):

- laisvė saviraiškai, interpretacijai studijų metu (dalis diskutantų šiai nuomonei

prieštaravo teigdami, kad pirmiau reikia išmokti pagrindus, o tik paskui interpretuoti);

- vadybos pagrindai, koncertų rengimo pagrindai;
- psichologijos žinios ir įgūdžiai (pvz. pasiruošimas scenai, pasitikėjimas savimi, sugebėjimas susikaupti):
„mus mokė ten psichologijos, kiek tai siejasi su pedagogika, bet tik tiek“ (keli diskutantai nurodė, jog jiems taip pat norėtųsi studijų metu gauti daugiau psichologijos žinių dirbti pedagoginį darbą);
- judesio mokymas (pvz. scenos judesys, šokis, vaidyba, scenos kalba, fechtavimasis):
„Ir paskui žmonės išeina ir nežino, kaip teatre dirbt, nei kaip su apsiaustu, nei kaip koks žingsnelis šokio, nieko, viską nuo nulio turi dirbt. Žiauri spraga dabar“ ;
- naujų technologijų valdymas (M);
- minimas didesnis poreikis sporto užsiėmimams, nors ne visi tam pritarė (B);
- džiazio teorija, džiazinis grojimas (M);
- baroko muzika (M);
- šiuolaikinė muzika (M);
- filosofijos dalyką iš pirmųjų studijų metų nukelti į vėlesnį laiką, kai kuriuos iš filosofinių dalykų dėstyti kaip pasirenkamuosius dalykus (M);
- geresnis užsienio kalbų dėstymas (M): *„akademijoje su kalbom blogai“*;
- keisti, įvairinti teorinių dalykų dėstymo metodiką (B): *„skaidrių parodymas ir paskaitymas tai...“*;
- naujų mokymosi metodų diegimas studentams – atlikimo meno studijų metu turėtų būti ugdomas, skatinamas savęs įsirašinėjimas ir klausymas: *„Galėčiau tą pasakyt iš dainavimo praktikos, toks dalykas kaip įsirašinėjimas savęs, tu kaip ant delno visas savo problemas paskui matai. Yra žmonių, kurie to nedaro, užsiblokuoja, bijo. Dėstytojai turėtų tai skatinti“* (M);
- užtikrinti judumo galimybes visiems studentams, sukurti sąlygas įgauti patirties tarptautinėje aplinkoje. Aptardami galimybes dalyvauti tarptautinėse studijų programose sutinkama, kad situacija iš esmės skiriasi atskiruose aukštosios mokyklos padaliniuose, todėl, informantų teigimu, ne visiems studentams sudaromos vienodos sąlygos išvykti į užsienį (B):
„reikėtų aktyviau jungti tarptautines mokyklas, Erasmus ar dar kažkokius. Daugiau kad galimybių, nes, iš esmės, kas važiuoja į Erasmus? Katedros vedėjas vos ne: „na, tu tu...“ – savo studentus. Kad būtų tikrai normalus demokratiškas rinkimas, konkursas. Kad visi turėtų teisę“;
- sukurti sąlygas užsiimti darbine veikla magistrantūros studijose (B):
„stojau į [magistrantūrą] pedagoginį dėl to, kad ten man buvo priimtinas, ne taip kirtosi su darbo grafiku, aš galėjau dirbti. <...>. Aš turiu omeny, kad yra [LMTA] labai nepalankios sąlygos dirbantiems“.

Fokusuotų diskusijų metu atlikimo meno programų absolventai nemažai kritikos išsakė dėl dėstytojų kompetencijos. Diskutantai teigia, kad studijų metu tiek dėstymo metodika, tiek bendravimas su studentu labai priklauso nuo dėstytojo. Kai kurių dalyvių patirtis byloja, kad kai kurie dėstytojai dėsto visiškai priešingai, dėstytojų kompetencija vertinama skirtingai, o pakeisti dėstytoją studijų metu yra sudėtinga ir nesudaromos galimybės pasirinkti norimą dėstytoją: *„žiauriai skirtingas lygis dėstytojų. Ir nėra tokių galimybių juos visus suvienodinti ar priimti tik tokius gerus, o blogus išmest. Ir ypatingai mūsų katedroj, jei nori pakeisti dėstytoją, prasideda ten žlugdymas. <...> Dar yra dalykas, kad kai kurie dėstytojai absoliučiai, totaliai priešingai dėsto tuos pačius dalykus, suvokimas muzikavimo kultūros kartais kardinaliai skiriasi“*.

Diskutantų teigimu, reiktų, kad dalykus dėstyti kompetentingi dėstytojai, tinkamą profesinę praktiką turintys dėstytojai (ypač akcentuojamos naujos, šiuolaikiškos dėstytojų žinios, kompetencijos).

Pasak tyrimo dalyvavusių atlikimo meno studijų programos absolventų, bakalauro studijų metu jaučiamas per didelis darbo krūvis, o magistrantūros studijoms trūksta lankstumo, galimybės pasirinkti, ką mokytis: „*labai netolygiai atrodo bakalauro ir magistro. Bakalaure mokaisi nežinia kiek ir dar galvoji, kada čia pagrot, o magistre tik groji ir nebeturi ką veikt, grot atsibodo, mielai pasimokyčiau, net neturiu ką.*”, „*jeigu magistro studijas pasidaryt, ir tas lankstumas tada, tu žinai, ko tau reikia, ar tau reikia vadybos labiau, ar filosofijos*“.

Taip pat tyrime dalyvavusiems informantams buvo sunku įvertinti bakalauro ir magistrantūros studijų skirtumus – daugumos teigimu, nėra esminių skirtumų tarp bakalauro ir magistrantūros atlikimo meno studijų programų tiek dėstomų dalykų, tiek dėstytojų pasirinkimo aspektais: „*nes niekas nesikeičia: tu vėl studijuoji pas tą patį dėstytoją, tau dėsto iš esmės tie patys pedagogai, tiktai disciplina neva kita*“.

4.2. DALINAI STRUKTŪRUOTŲ INTERVIU SU DARBDAVIAIS DUOMENŲ ANALIZĖ

4.2.1. Informacija apie interviu

Tyrimo metu buvo atlikti 3 dalinai struktūruoti interviu, vienas jų – grupinis, kuriame dalyvavo trys instituciją atstovaujantys asmenys. Tyrime dalyvavo informantai, dirbantys meno institucijose, vadovaujantys muzikiniams kolektyvams, dėstantys švietimo įstaigose. Į informantų atstovaujamas institucijas ateina dirbti Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje (LMTA) atlikimo meno studijų programą baigę absolventai. Interviu buvo atlikti 2010 m. lapkričio mėnesį. Interviu trukmė – 1–1,5 val.

Galimus informantus padėjo surasti ir kontaktą dėl interviu užmezgė tyrėjos–dalykininkės Vida Umbrasienė, Rima Rimšaitė ir tyrėjas–darbdavys Egidijus Ališauskas.

Pagrindiniai klausimai, aptarti interviu su atlikimo meno studijų programos absolventų darbdaviais metu:

- Tyrimo glaustas pristatymas, apšilimo klausimai (bendras Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje parengiamų atlikimo meno studijų programos absolventų vertinimas); jų pasirengimo darbo rinkai vertinimas.
- Pristatomas dalykinių kompetencijų sąrašas. Paaiškinta, kas yra kompetencija bei skirtumas tarp bendrųjų ir dalykinių kompetencijų.
- Pristatomas dalykinių kompetencijų sąrašas. Klausama, ar sudarytas žinių ir įgūdžių sąrašas tikslus/išsamus, ko jam trūksta. Prašyta komentuoti kiekvieną kompetenciją atskirai atsižvelgiant į šiuos aspektus:
 - Ar/kiek šios žinios/įgūdžiai yra reikalingi darbuotojui, kuris pradeda dirbti pagal specialybę?
 - Ar/kiek šias žinias/įgūdžius būtina/įmanoma įgyti LMTA?
 - Ar turi šias žinias/įgūdžius LMTA parengiami atlikėjai? Kokio lygmens turimos žinios/įgūdžiai?
- Pateikiamas darbdavių išranguotų pagal svarbą dalykinių kompetencijų sąrašas, prašoma pakomentuoti:
 - Ar pritariate tokiam vertinimui?
 - Ar pirmos penkios dalykinės kompetencijos yra svarbiausios ir atitinkamai, paskutinės penkios – mažiausiai svarbios?
 - Kurios kompetencijos Jums yra svarbiausios ir mažiausiai svarbios?
 - Kodėl šios kompetencijos yra svarbesnės nei tos, kurios yra antroje sąrašo pusėje?
- Pateikiamas darbdavių išranguotas bendrųjų kompetencijų sąrašas, prašoma pakomentuoti:
 - Ar pritartumėte, kad pirmosios 5–10 bendrųjų kompetencijų yra labai svarbios muzikos atlikėjo darbe?
 - Kokių bendrųjų kompetencijų stinga LMTA baigusiems muzikos atlikėjams?

Interviu pabaigoje aptariami atlikimo meno studijų programą baigusių absolventų siūlymai programos atnaujinimui, informantai skatinami pateikti savus siūlymus.

Ataskaitoje pateikiami apibendrinti interviu metu aptartų klausimų atsakymai, kurie iliustruojami informantų citatomis (citasos pateikiamos pasviruoju šriftu kabutėse).

4.2.2. Bendros pastabos dėl kompetencijų sąrašų

Aptariant muzikos atlikėjo dalykines kompetencijas ir darbdavių tyrimo rezultatus, informantai nurodė, kad žvelgiant iš jų specializacijos pusės, ne visos dalykinės kompetencijos yra reikalingos priimamiems į darbą studentams dėl jų darbo specifikos, tačiau kai kurių papildomų kompetencijų turėjimas būtų didelis privalumas kandidatui į darbo vietą. Buvo pažymima, kad tai priklauso nuo darbo vietos. Kai kurias kompetencijas, anot vieno pašnekovo, studentas įgyja jau darbo metu, todėl šių gebėjimų iš kandidatų nebūtinai reikalaujama. Kai kurių kompetencijų, anot informantų, LMTA negali išugdyti, kadangi jos labiau priklauso nuo asmeninių žmogaus savybių.

Darbdaviai teigė, kad sąrašė yra kompetencijų, kurios papildo viena kitą, buvo siūloma jas sujungti arba išbraukti iš sąrašo. Dalis informantų teigė, kad sąrašas jiems pasirodė esąs reliatyvus. Kai kurie punktai neaiškūs, nesuprantama, ką tuo norima pasakyti. Nepaisant to, didžioji dalis gebėjimų buvo pripažinti kaip privalomi muzikos atlikėjui, todėl tarp darbdavių nesukėlė didesnių diskusijų.

Aptardami bendrųjų kompetencijų sąrašą, darbdaviai pritarė, kad didžioji jų dalis yra labai svarbios ir siektinos muzikos atlikėjui. Paklausus, ar dabartiniai absolventai demonstruoja šias kompetencijas, vienas darbdavys nurodė, kad jie privalo turėti šiuos gebėjimus tam, kad galėtų konkuruoti darbo rinkoje ir siekti karjeros.

Tarp darbdavių daugiausiai diskusijų sukėlė bendrosios kompetencijos, akcentuojančios asmens savarankiškumą, individualumą, kūrybiškumą, verslumą: „*blogai, kai kiekvienas choristas verslus, tada nebelieka choro*“. Reikia paminėti, jog tai susiję su informantų darbo specifika, nes jie dirba su orkestrų muzikantais. Ne kartą buvo pabrėžiama, kad minėtos savybės yra labiau taikytinos kolektyvų vadovams, o ne atlikėjams.

Darbdavių kiekybiniame tyrime nurodytos papildomos bendrosios kompetencijos darbdaviams pasirodė esančios labai panašios į jau aptartas kompetencijas, nors vienas informantų teigė, kad „*čia jie įvardija esminius dalykus, čia [kompetencijų sąrašas] įvardija technologiją, o čia [papildymų sąrašas] įvardija idėjas*“.

Interviu metu buvo išsakyta mintis, kad „*kompetencijos svarbios, bet idėjos ir tikėjimai irgi labai svarbūs ir ką į pirmą planą dėt, aš labai pagalvočiau*“ ir, informanto nuomone, LMTA turi būti numatyta, kokių kompetencijų prireiks, bet tai veikia antrinis dalykas: „*kai rašom tą tikslą, mes rašom išugdyti... va, pirmas: meniškai ir profesionaliai atlikti solo repertuarą, ar tai tikslas? Tikslas – keisti žmogų, tikslas – gyvenimą daryti geresnį, tikslas – būti aktyviam piliečiui per savo profesiją. O dabar jis tikslo neturi, tikslas – groti įvairiuose ansambliuose*“. Taigi požiūris į kompetencijų sąrašą yra gana kritiškas.

4.2.3. Dalykinių kompetencijų vertinimas

Informantams buvo pateiktas dalykinių kompetencijų sąrašas bei darbdavių kiekybinėje apklausoje pasiūlyti jo papildymai ir prašyta pakomentuoti kiekvieną kompetenciją.

33 lentelė. Dalykinių kompetencijų sąrašo vertinimas

Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 Ekspertas	Ekspertų grupė	3 Ekspertas
1	Gebėjimas profesionaliai ir meniškai atlikti solo repertuarą, groti įvairiuose ansambliuose	Gebėjimo yra reikalaujama studijų programose.	Reikalinga, svarbu.	Absolventai tai geba, bet informantui kyla klausimas, ką reiškia profesionaliai? Pažymima, kad studentai nežino kai kurių šiuolaikinės muzikos technikų.
2	Gebėjimas valdyti meninės raiškos ir atlikimo technikos įgūdžius	Gebėjimas papildo ankstesnį, tačiau galima jį palikti.	Labai reikalingas gebėjimas, bet informantai pastebi, kad smunka šio gebėjimo lygis. Kompetencija gali būti sujungta su Nr. 10 ir Nr. 11.	Atlikimo technika LMTA paruošiama labai aukštame lygyje, bet meninė raiška „nustumiama į antrą planą“.
3	Išmanyti muzikos kalbą (muzikos teoriją, analizę, harmoniją, polifoniją), komponavimo technikas	Ši kompetencija gali būti palikta, kadangi yra svarbi: „ <i>vėliau gali atsilipti, irgi gali pamatyti, kad buvo spragų, ir pasirodė, kad būtinas šitas aspektas</i> “.	Svarbu, nes tai yra muzikos atlikėjo darbo pagrindas: „ <i>jeigu jie to neišmano, jie nebaigia aukštosios mokyklos</i> “.	Būtina. Informanto nuomone, apie stilių kalbama kaip apie antraeilį dalyką, o jis yra vienas iš esminių dalykų.
4	Išmanyti muzikos istoriją specifiniuose kultūriniuose kontekstuose	Tokio pobūdžio išmanymas yra gerai, bet labiau taikoma teoretikams; studentai tai LMTA mokosi.	Svarbu.	Būtina.
5	Gebėjimas analizuoti ir kritiškai įvertinti kūrybinius procesus ir jų reikšmę šiuolaikiniame kultūriniame kontekste, ir muziką, kaip kultūros dalį, kintančiame kontekste (kūrimą, platinimą, vartojimą ir suvokimą)	Bendresnis reikalavimas. Turi atliktėjai domėtis, kad nebūtų vienpusiški.	Svarbu.	Būtina. Informanto teigimu, dabar niekas į tai nesigilina, neužduoda sau tokių klausimų.
6	Išmanyti muzikos atlikėjo veiklos nacionalinį ir tarptautinį kontekstus	Nebūtina karinio orkestro darbe. Išmoksta darbo metu, priimant į darbą nesvarbu.	Svarbu.	Būtina.

7	Gebėjimas suprasti teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius	Svarbu, „ <i>bet ne penkiais [balais]</i> “.	Svarbu.	Absolventai tai geba.
8	Gebėjimas efektyviai taikyti teorines žinias (muzikinės klausos galimybių ir muzikinio repertuaro išmanymo) muzikos atlikimo praktikoje	Būtinai gebėjimas ir absolventai jį turi.	Svarbu.	Absolventai tai geba. Egzistuojanti problema dėl teorinių žinių – nėra sistemingų vadovėlių lietuvių kalba. Praktikos su teorija susiejimas – vienas svarbiausių, bet jo nėra tinkamai paruošta.
9	Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias repetavimo ir muzikos atlikimo technikas	Repetavimas orkestre priklauso nuo dirigento; individualiai atlikėjai irgi tuo užsiima.	Svarbu, bet, anot informantės, šis gebėjimas retai sutinkamas. Kito eksperto nuomonė – muzikantas nieko nesirenka, nes tai yra išugdyta nuo mažens: „ <i>jo įgūdžiuose idėta tai, ką jis nuo penkerių metų turi daryti atlikdamas Haidną arba Rachmaninovą</i> “, todėl šį punktą siūloma išbraukti.	Informantui sunku komentuoti kompetenciją, kyla klausimas, kas yra efektyviausios technikos. Kiekvienas turi savo metodiką repetavimui.
10	Išmanyti skirtingų stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas	Turi būti mokoma.	Svarbu.	Absolventai išmano. Informanto teigimu, Lietuvoje šiuolaikinės ar senovinės muzikos atlikėjų tėra vienas kitas.
11	Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	Būtų labai gerai, jei turėtų šį gebėjimą, bet ne visada turi. Siektina Akademijai.	Ypač reikalinga.	Nekomentavo.
12	Gebėjimas sudaryti ir įgyvendinti koncertines programas	Nebūtina visiems. Orkestre tai padaro dirigentas, bet absolventas gali turėti pagrindus, jeigu veikia kaip atlikėjas už orkestro ribų.	Turėti šią kompetenciją nėra būtina kiekvienam muzikos atlikėjui: „ <i>nu, ne kiekvienam iš mūsų reikia, jeigu jis ateina į simfoninį orkestrą muzikanto vieta, tai yra kas tą daro</i> “. Informantai pageidautų, kad kiekvienas studentas tai mokėtų, tačiau realybėje taip nėra.	Priklauso nuo studento, todėl informantas negali įvertinti kompetencijos. Teigiama, kad studentai kartais geriau sudaro programas už simfoninį orkestrą.

13	Gebėjimas pasirinkti ir profesionaliai taikyti įvairias menines muzikos atlikimo formas	Galima sujungti su kompetencija Nr.18; gebėjimas taikytinas tik aukščiausio lygio muzikantams, nors būtų labai gerai, jei absolventai jį turėtų.	Siejasi su kompetencijomis Nr. 11 ir Nr. 12.	Kadangi studentai yra aktyvūs, todėl yra pakankama įvairovė muzikos atlikimo formų taikymo prasme. Tačiau studentai jų nepasirenka, profesoriai pritaiko studentams.
14	Atlikimo meistriškumo standartų išmanymas ir gebėjimas perteikti savitą meninę koncepciją	Ne tokia svarbi kompetencija, tačiau kuo aukštesnio meninio lygio muzikantas, tuo geriau jeigu ji turima; orkestre viską padaro dirigentas, jeigu kiekvienas pradėtų savitą meninę koncepciją primetinėti, būtų sunku dirbti.	Privaloma turėti šią kompetenciją.	Tokio pobūdžio standartų nėra: „ <i>Pagrindinis meistriškumas – jeigu aš jus įtikinu, meistriškumas yra, jeigu neįtikinu – nėra.</i> “ Nedaugelis iš atlikėjų turi savitą meninę koncepciją, jau nekalbant apie studentus.
15	Gebėjimas kaupti platų pagrindinio instrumento (balso) ir ansamblinės muzikos repertuarą nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	Orkestre nelabai aktualu; bet jeigu užsiiminės savarankiškai, tai tik į naudą.	Svarbu.	Baigę studijas studentai nėra sukaukę plataus repertuaro, negalėtų surengti koncertų ciklo.
16	Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį	Kompetencija naudinga turėti.	Ši kompetencija yra labai svarbi muzikos atlikėjui: „ <i>čia dėl ko ir yra atlikėjas</i> “.	Neaiškus klausimas. Nėra nieko specifiško, kalbant apie viešų pasirodymų patirtį, kadangi ankstesni punktai apie tai.
17	Gebėjimas analizuoti, kritiškai vertinti ir savarankiškai valdyti individualius meninius įgūdžius	Svarbu.	Svarbu, bet priklauso nuo kiekvieno žmogaus individualybės, nes žmonės paprastai savęs kritiškai nemoka vertinti.	Vienas pagrindinių aspektų visose studijų programose. Informanto nuomone, studentai kritiškai savęs vertinti nemoka, nes nuolat yra prižiūrimi, kol mokosi.

18	Gebėjimas plėtoti originalią meninę saviraišką	Orkestre nelabai aktualu, bet jeigu originalus menininkas sugebės nusileisti iki to, ko reikalauja orkestras, tai viskas bus gerai. Kartais būna atvirkščiai, tuomet yra sunku dirbti.	Informantai pageidautų, kad absolventai turėtų šį gebėjimą. Siūloma žodį „plėtoti“ keisti į „išreikšti“.	Instrumentai apriboja originalios saviraiškos galimybes.
19	Gebėjimas kurti, reikšti ir perteikti muzikines idėjas įvairiuose visuomeniniuose ir socialiniuose kontekstuose	Kartojasi su kompetencija Nr. 16.	Svarbu.	Kompetencija yra neaiški: „ <i>prigalvotas punktas</i> “.
20	Gebėjimas perteikti menines idėjas ir meninę praktiką raštu, žodžiu ir vizualiai (kur pritaikoma)	Neaktualu (orkestre).	Svarbu.	Absolventai nemoka raštu perteikti idėjų. Šios veiklos dažniau imasi norintys kažką padaryt (projektą), bet tokių retai pasitaiko, kadangi yra bijoma, jog nepavyks.
21	Gebėjimas įvertinti skirtingų muzikos vartotojų poreikius ir pasirinkti efektyviausius komunikacijos būdus ir formas	Neaktualu (orkestre). Dirigentui – labai svarbu; atlikėjams svarbu, jeigu turi ansamblius. Svarbu, kad atlikėjas neprimestų vadovybei savo nuomonės.	Svarbus gebėjimas, tačiau labiau reikalingas kolektyvo vadovui.	Ginčytinas dalykas. Keliamas klausimas ar reikia gilintis į skirtingus vartotojus?
22	Gebėjimas aktyviai dalyvauti plėtojant muzikinę kultūrą	Siektina kompetencija. LMTA gebėjimas galėtų būti skatinamas, tam galėtų būti pasitelktas motyvacijos diegimas.	Svarbu.	Absolventai būtų aktyvūs, jeigu būtų terpė, kur tai daryt. (anksčiau chorai išvažiuodavo po Lietuvą koncertuoti) Profesoriai LMTA to nedaro.
23	Gebėjimas bendradarbiauti su kitų sričių menininkais	Siektina kompetencija, tačiau, informanto nuomone, LMTA neišlavins gebėjimo bendrauti su žmonėmis.	Svarbu.	Nelabai bendradarbiaujama, nors, informanto nuomone, gal bendradarbiavimo atvejų ir pasitaiko: „ <i>dabar jauni žmonės labai aktyvūs, imlūs, ir jie greitai susiranda kitus</i> “.

24	Gebėjimas susikurti darbo ir meninės veiklos galimybes	Siektina kompetencija. Teigiama, kad tai asmeninis gebėjimas, ar žmogus pasyvus, ar aktyvus, LMTA to neįskiepyt. Galima pasitelkti vadybos katedrą.	Svarbu.	Absolventai neturi šio gebėjimo. Vadybininkai neturi. Vadybos techniką išmoka, bet neturi idėjų, tikslų, kuriuos per vadybinę veiklą galėtų realizuoti.
25	Išmanyti meninės veiklos vadybos principus ir sistemą, teisinę meninės praktikos pusę (autorinės teisės, patentai ir pan.)	Galima išmanyti; orkestro specifikai neaktualu. Gali būti paskaita.	Į kompetenciją žiūrima su humoru: „ <i>kuo daugiau muzikantų išmanys šiuos dalykus, tuo mums bus sunkiau dirbti</i> “.	Nė vienas neturi kompetencijos, net ir vadybininkai. „ <i>Teisės, patentai, čia yra kosmosas atlikėjui.</i> “
26	Gebėjimas kurti įvairias koncepcijas, susijusias su muzikos kūrimu ir suvokimu	Tai galėtų būti „užklasinė“ veikla, jeigu kas nors norėtų. „ <i>Aišku, kuo kūrybingesnis žmogus, tuo geriau.</i> “	Terminas „konceptijos“, anot informantų, galėtų būti pakeistas kitu, paprastesniu. Kompetencija netaikytina atlikėjams, nes jie nėra kūrėjai.	Studentai nemoka, tik jau vėliau gali įgyti gebėjimą, geba profesionalai – muzikologai, kompozitoriai; nors turėtų mokėti ir pabaigę studentai.
27	Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis muzikos mokymosi ir tyrinėjimo procesuose	Dauguma jaunimo turi šį gebėjimą. Tyrimo procesai daugiau susiję su etnomuzikologais. Orkestrui neaktualu.	Svarbu.	Neturi gebėjimo, nes nėra technologijų. Jei technologijos būtų, tai, informanto nuomone, absolventai mokėtų naudotis, jaunimas imlūs tokiems dalykams.
28	Gebėjimas naudotis naujomis technologijomis vystant naujas meninės išraiškos formas (kur pritaikoma)	Orkestre neaktualu; kūrybingas žmogus visada gerai.	Svarbu.	Sunku padaryti, brangu; jei būtų pasiekiamos technologijos, jomis tikrai naudotųsi.
29	Gebėjimas suprasti nekenksmingų sveikatai muzikavimo įgūdžių ir geros savijautos svarbą visose praktinės muzikinės veiklos srityse	Labai aktualu pučiamiesiems.	Labai reikalinga kompetencija. Anot informantų, aukštojoje mokykloje to būtina turėtų būti mokoma.	Nuo vaikystės diegiamas gebėjimas, tikriausiai išmano.
30	Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje	Aktualu kiekvienai specialybei.	Labai svarbu, nes, tai tiesiogiai siejasi su darbo atlikimu: „ <i>kitaip atlikėjai</i> “	Tai yra problema, nes kuomet mokoma groti, nesigilinama,

			<i>negalėtų savo darbo dirbti“.</i>	kaip studentas jaučiasi: „ <i>kai reikia, žmogus nenori. <...> Iš karto iš to atsiranda įtampos, kompleksai, stresai“</i>
Darbdavių kiekybiniame tyrime pasiūlytų papildomų dalykinių kompetencijų vertinimas				
–	Kūno fizinis paruošimas, koordinacija, aktyvumas	Būtina, labai svarbu.	Labai svarbu. Informantai akcentuoja, jog trūksta šių kompetencijų ugdymo aukštosiose mokyklose.	Nekomentavo.
–	Gebėjimas dirbti su kūdikiais, ugdant jų muzikinį skonį	Neaktualu (orkestre).	Gebėjimo turėjimo svarba priklauso nuo darbo specifikos.	Informantas negali įvertinti kompetencijos. Abejojama, ar gali būti ugdomas kūdikių muzikinis skonis.
–	Harmonijos išmanymas	Svarbu orkestro dirigentui. Muzikantui toks išmanymas irgi nekenkia. Nėra svarbiausias dalykas.	Būtina.	Labai siauras, specifiškas dalykas, keistai paminėtas šiame kontekste.
–	Gebėjimas įveikti scenos baimę	Vienas svarbiausių dalykų, informanto teigimu, galėtų būti pagrindiniame sąraše. Panašu į Nr. 30.	Anot informantų, scenos baimė nėra „įveikiama“, ją reikia mokėti „valdyti“.	Informanto nuomone, jeigu nori žmogui (publikai) kažką pasakyti, nėra ko jaudintis, o scenos baimė atsiranda dėl būtinumo atitikti standartą.
–	Gebėjimas pajauti žiūrovą	Solistams svarbesnis gebėjimas. Orkestre dirigentas turi tai atlikti.	Svarbu.	Šis gebėjimas, informanto nuomone, svarbiausias. Su tuo, kaip muzika veikia žiūrovą, viskas susiję. Pagrindinis aspektas – suvokti, kodėl tą muziką atlieki. Visa kita – technologijos.
–	Gebėjimas greitai įsisavinti naują medžiagą, o išmokus scenoje būtinas didelis veržlumas ir maksimalus išraiškingumas	Įsisavinti naują medžiagą greitai – labai aktualu; individuali savybė, bet išugdoma.	Nekomentavo.	„Didelis veržlumas ir maksimalus išraiškingumas“ – absurdiškas teiginys, informanto teigimu, yra kūrinų, kuriems tai visiškai netinka.

–	Džiazinio stiliaus pajauta; skaidraus, lengvo, europietiško (ne slaviško) vokalo įgūdžiai, prasmingas muzikinės minties vedimas	Lankstumo lavinimas galėtų būti. Vokalo įgūdžiai orkestre neaktuali.	Būtinai gebėjimas. Viena informantė pridūrė, jog studentams trūksta ir kitų muzikos stilių pažinimo: „ <i>apskritai stilių pajautos mūsų akademija neugdo. Čia vat labai trūksta. Viskas išugdyta yra devyniolikto amžiaus principais. Stilių ne tik džiazinio. Nėra nei ankstyvosios, nei šiuolaikinės muzikos, nei barokinės, nei jokios. Vat šito stiliaus labai norėčiau</i> “.	Esminis punktas. Respondento nuomone, tai yra pagrindinė kompetencija, kurią reikia turėti. Tačiau tai svarbu ne tik kaip džiazinės muzikos dalis, bet kaip gebėjimas improvizuoti apskritai, kad ir senovinės muzikos srityje. LMTA šio gebėjimo studentai neįgyja, nebent tie, kurie studijuoja džiazą. Vokalas taip pat paruošiamas prastai.
–	Reakcija, ypatinga klausia	Labai svarbu, reikalinga.	Neaiški mintis, siūloma keisti, tikslinti formuluotę.	Informantui kyla klausimas, kas yra ypatinga klausia? Reakcija – temperamento dalykas.

4.2.4. Bendrųjų kompetencijų vertinimas

Informantui buvo pateiktas bendrųjų kompetencijų sąrašas bei darbdavių kiekybinėje apklausoje pasiūlyti papildymai ir prašyta pakomentuoti kiekvieną kompetenciją atskirai. Remiantis darbdavių kiekybinio tyrimo rezultatais buvo pateiktas pagal svarbą išranguotas bendrųjų kompetencijų sąrašas – nuo svarbiausių iki mažiau svarbių. Buvo prašoma išsakyti savo nuomonę dėl bendrųjų kompetencijų prioritetizavimo. Kompetencijų numeriai lentelėje nurodyti pagal pirminį, neišranguotą sąrašą.

34 lentelė. Bendrųjų kompetencijų sąrašo vertinimas

Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertas	Ekspertų grupė	3 ekspertas
16	Gebėjimas dirbti grupėje	Labai svarbu.	Labai svarbu.	Vienas svarbiausių gebėjimų kolektyviniame darbe.

27	Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	Labai svarbu.	Labai svarbu.	Antrinis dalykas, kaip priemonė.
4	Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	Svarbu.	Svarbu.	Svarbu.
13	Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	Ne tiek svarbu orkestre: „ <i>keltų ir keltų idėjas kiekvieną dieną muzikantas, turėtume gesinti tą aktyvumą</i> “.	Svarbu.	Svarbu.
28	Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	Labai svarbu.	Svarbu.	Informanto teigimu, kompetencija susijusi su darbdavio mąstymu: „ <i>komandą gavai, padarei</i> “. Orkestre kompetencija atsiranda bedirbant.
17	Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	Bendravimas svarbu; papildo Nr. 16.	Svarbu.	Sutampa su kompetencija Nr. 16.
18	Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	Vadovui labiau tinkama kompetencija.	Labai svarbu.	Svarbu darbdaviui. Orkestre tai nuo vadovo priklauso.
22	Gebėjimas dirbti savarankiškai	Labai svarbu.	Svarbu.	Labai svarbus dalykas, studentai nelabai moka.
12	Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	Labai svarbu.	Svarbu.	Geras gebėjimas, bet priklauso nuo situacijos.
15	Gebėjimas priimti sprendimus	Svarbu vadovui. Kai atlikėjas savarankiškai sprendžia, gali kilti problemų orkestre.	Diskutuotina kompetencija.	Atlikėjai neturi galimybės priimti sprendimų.
5	Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	Visur svarbu.	Svarbu.	Labai svarbu.
2	Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	Labai svarbu.	Labai svarbu.	Svarbu.

14	Gebėjimas spręsti problemas	Reikia.	Svarbu.	Svarbu.
11	Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	Labai svarbu.	Svarbu.	Tarp atlikėjų – didelė stoka savikritinio mąstymo.
3	Gebėjimas organizuoti ir planuoti	Tikrai svarbu.	Svarbu.	Gebėjimas tinkamas daugiau darbdaviui, pačiam dirbančiam to nereikia, už jį tai padaro darbdaviai. Mažuose kolektyvuose kitaip.
6	Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	Svarbu.	Svarbu.	Labai svarbu; studentai neskaito literatūros užsienio kalba, kuri reikalinga.
7	Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	Orkestre nelabai svarbu; patys studentai išmoksta.	Svarbu.	Turi.
26	Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	Labai svarbu; kasdienybės aspektas.	Labai svarbu.	Didžiulė problema – nėra pavyzdžio, niekur etiškos veiklos nemato.
19	Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	Labai svarbu.	Svarbu.	Normalus dalykas, kultūros žmonės supranta, kad to reikia.
30	Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	Kaip kariškiams, labai aktualu.	Svarbu.	Nekomentavo.
1	Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	Neaktualu (orkestre).	Svarbu.	Svarbi kompetencija.
9	Gebėjimas mokytis	Labai svarbu; kompetencija galėtų sąrašė būti aukštai.	Svarbu.	Ne tik studentams, bet ir vyresniems reikėtų šio gebėjimo.
31	Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	Orkestro kolektyvuose būna moterų, taigi ši kompetencija svarbi, kaip ir visose srityse.	Labai svarbu.	Informanto nuomone, sudėtingas klausimas. „ <i>Kur ta riba, kas ta tolerancija?</i> “
23	Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	Atlikėjams nesvarbu. „ <i>Projektas projektui nelygu.</i> “ Vadovui gali būti privaloma.	Svarbu.	Darbdaviui taip, bet pavaldinys neturi dirbti su projektais.

20	Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	Neaktualu.	Svarbu.	Labai svarbi kompetencija.
25	Iniciatyvumas ir verslumas	Iniciatyvumas – gerai; verslumas – nelabai gerai, jei pašalinė veikla pagrindinėms pareigoms trukdytų.	Anot informantų, atlikėjui ši kompetencija nėra labai svarbi, nes „ <i>jei kiekvienas choristas verslus, tada nebelieka choro</i> “.	Verslumas – nesusijęs su menu. Iniciatyvumas – gerai, bet dažniausiai jis varžomas kolektyve, nėra laisvės.
24	Dėmesys saugumui	Svarbu.	Svarbu.	Muzikantų sferoje nelabai aktualu.
21	Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	Neaktualu, nebent į užsienio koledžą išsiunčia.	Svarbu.	Absolventai bijo dirbti tarptautinėje aplinkoje, nes nemoka kalbos, trūksta žinių.
29	Įsipareigojimas saugoti aplinką	Kasdieniai dalykai.	Svarbu.	Reikia.
8	Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	Etnografams, muzikologams labiau svarbu.	Svarbu.	Žiūrint, kam adresuota ši kompetencija, kokie tyrimai turimi omenyje. Išreiškiama abejonė, ar ši kompetencija reikalinga visiems absolventams.
10	Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	Visiems svarbu, gyvenimo dalykas.	Svarbu.	Gebėjimą absolventai gal ir turi, bet, informanto nuomone, nėra noro jį realizuoti, kadangi mėgstama, kai informacija lengvai pasiekama.
Darbdavių kiekybiniame tyrime pasiūlytų papildomų bendrųjų kompetencijų vertinimas				
–	Psichologinės žinios (3 k.)	Informantas suabejoja kompetencija.	Anot informantų, kartojasi su anksčiau aptartais dalykais (nenurodomos konkrečios kompetencijos).	Pritaria kompetencijai. Labai gerai.
–	Pedagoginiai gebėjimai (3 k.)	Kompetencija tinkama.		Pritaria kompetencijai. Labai gerai.
–	Pareigingumas, atsakingumas, iniciatyvumas, komunikabilumas, pozityvumas	Kompetencija tinkama.	Viena informantė akcentuoja pozityvumo svarbą atlikėjo darbe.	Pritaria kompetencijai. Labai gerai.
–	Mokėjimas savo profesinius įgūdžius perduoti kitam	Kompetencija tinkama.	Anot informantų, kartojasi su anksčiau aptartais dalykais (nenurodomos konkrečios kompetencijos).	Pritaria kompetencijai. Labai gerai.

– Kantrybė, geranoriškumas, puikus savo specialybės išmanymas	Kompetencija tinkama.	Pritaria kompetencijai. Labai gerai.
– Darbas su kolektyvu, gebėjimas vadovauti	Labai reikalinga.	Pritaria kompetencijai. Labai gerai. Labiau tinka darbdaviams.
– Sąžiningumas	Kompetencija tinkama.	Pritaria kompetencijai. Labai gerai.
– Meilė profesijai	Kompetencija tinkama.	Pritaria kompetencijai. Labai gerai.
– Mokėjimas bendrauti su kolegomis, partneriais, publika	Kompetencija tinkama.	Pritaria kompetencijai. Labai gerai.
– Kūrybiškumas, iniciatyva, komunikabilumas – sugebėjimas bendrauti su auklėtiniais ir jų tėvais	Kompetencija tinkama.	Pritaria kompetencijai. Labai gerai.

Informantams taip pat buvo pateiktas absolventų fokusuotose diskusijų grupėse įvardytų darbo rinkoje reikalingų gebėjimų sąrašas ir paprašyta juos įvertinti. Šis sąrašas – tai absolventų bendri išpūdžiai, ko jiems reikėjo darbo rinkoje, tačiau tai nebuvo papildymų dalykinėms ir papildymų bendrosioms kompetencijoms sąrašai.

35 lentelė. Absolventų fokusuotose diskusijų grupėse įvardytų darbo rinkoje reikalingų gebėjimų vertinimas (B–bakalaurų įvardinti; M – magistrų)

Nr.	Kompetencija	1 ekspertas	Ekspertų grupė	3 ekspertas
1	Gebėjimas diriguoti chorui (jaučiamas nepakankamas skiriamų valandų skaičius praktikuojantis kaip dirigentui, absolventai jaučiasi esą parengiami kaip choro dainininkai) (B)	Darbas su kolektyvu yra svarbu, nedaugelis apsiriboja individualia veikla; galėtų būti daugiau praktikos orkestre, tokia problema yra kai kuriose srityse.	Sutinkama, kad trūksta praktinių dirigavimo valandų.	Svarbu atskirti dainavimą ir dirigavimą. Klausama, kiek reikia paruošti choro dirigentų. Jei to reikalauja visi studentai, informanto nuomone, tai yra konteksto neišmanymas.
2	Gebėjimas vadovauti chorui: valdyti konfliktus, organizuoti darbą (B)	Nėra tokios paskaitos (dalyko), ugdančios šią kompetenciją, absolventui duoda vadovauti chorui prieš tai jo neparuošus. Informanto nuomone, geras darbas su choru, ansambliu – 99 proc. sėkmės.	Sutinkama, jog LMTA neugdomi darbo organizavimo įgūdžiai.	Valdyti konfliktus, organizuoti darbą – labai siauri vadovavimo chorui aspektai, jie nesvarbūs.
3	Sceninė–vaidybinė patirtis (scenos judesys, vaidyba, įvaizdžio kūrimas) (B)	Studentai turi vaidybos paskaitų; jeigu trūksta – apmokyti yra pedagogo užduotis.	Sutinkama su išsakyta pastaba.	Sutinkama, kad tokios patirties reikia. Dėl jos trūkumo yra problema, kadangi ir taip egzistuoja viršvalandinis darbas studijose.
4	Išmanymas užsienio kalbų žodžių tarties taisyklių (B)	Dainininkams – vienas svarbiausių dalykų. Kompetencija yra ugdoma, kai kurie baigę moka, priklausomai nuo dėstytojo ir paties studento.	LMTA nepakankamai skiriama tam dėmesio.	Informanto nuomone, tai keistas požiūris – žodžių tarties. Reikia mokėti užsienio kalbą, kad susikalbėtum.
5	Gebėjimas įveikti stresą, baimę scenoje (B)	Nekomentavo.	LMTA nepakankamai skiriama tam dėmesio.	Tai priklauso nuo sistemos, todėl nepakeisi.
6	Išmanymas, kaip dėstyti, mokyti vaikus – trūko (B, M)	Labai svarbu. LMTA mokoma. Gal atlikėjo specializacijoje mokoma mažiau, nei pedagogo specializacijoje.	Anot informantų, tam yra Vilniaus pedagoginis universitetas, o LMTA vis dėl to yra siūloma pedagogo	Yra tam skirtas kursas. Jeigu yra norima, reikia tik domėtis. Informanto nuomone, problema, kad studentai nesuvokia savo vietos

			specializacija, todėl studentas privalo pats domėtis ir rinktis.	gyvenime ir nesiima iniciatyvos planuodami studijas.
7	Gebėjimas rengti koncertus – trūko (M)	Reikšmingas gebėjimas, naudinga. Jo trūksta, o yra išmokstama iš gyvenimo patirties. Turėtų būti ugdoma.	Yra galimybė pasirinkti vadybos paskaitas Vadybos katedroje.	Informanto teigimu, jeigu absolventai sako, kad trūksta šio gebėjimo, reiškia, neišmokstama pagrindinių dalykų.
8	Šiuolaikinės muzikos išmanymas – trūko (M)	Sutinkama, kad trūko, tačiau ne visiems tai aktualu.	Sutinkama su pastaba.	Visiškai pritaria. Mokoma šiuolaikinė muzika baigiasi 100 metų prieš dabartį.
9	Garso įrašymo gebėjimas – trūko prieinamumo prie aparatūros (M)	Sąlygos yra, „fakultatyvą“ galima pasirinkti.	Nebūtinai gebėjimas: „ <i>mums, kaip darbdaviui, to gebėjimo nereikia</i> “.	„Biednumo“ dalykai, natūralu, kad trūko.

4.2.5. Rekomendacijos studijų programų atnaujinimui

Informantų buvo paprašyta, atsižvelgus į jau aptartus dalykus, pateikti pasiūlymus dėl studijų programos atnaujinimo, taip pat įvertinti absolventų siūlymų studijų programos atnaujinimui sąrašą.

36 lentelė. Rekomendacijos studijų programų atnaujinimui

Ekspertas	Siūlymas
1 ekspertas	Atnaujinant studijų programą reikia įtraukti psichologijos dalyką. Studentus reikia išmokyti susikaupti scenoje.
Ekspertų grupė	Filosofiją siūloma pakeisti psichologija, kuri mokytų studentus mobilizuoti save stresinėse situacijose.
Ekspertų grupė	Atnaujinant studijų programą, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas muzikos atlikėjo geros savijautos palaikymui (kryptingi sporto užsiėmimai, streso valdymo lavinimas).
3 ekspertas	Susieti visus specialybės dalykus: „ <i>jeigu žmogus ima smuiką, jam susiję turi būti harmonija, muzikos kalba, muzikos istorija, muzikos literatūra, viskas tai turi vykti komplekse, sistemoje</i> “, nes studentas pats nesusieja.
3 ekspertas	Ugdyti sąmoningumą: „ <i>jo tikslas yra ne jo tobulėjimas, o jo tikslas yra tobulėti tam, kad kažkam padaryt, kad kažką pakeisti gyvenime, kad kažką padaryt kitokiu</i> “.
3 ekspertas	Vietoje filosofijos padaryti muzikos filosofijos arba muzikos estetikos kursą – būtų aktualesnis, įdomesnis dalykas.

37 lentelė. Absolventų siūlymų atlikimo meno bakalauro ir magistrantūros studijų programų atnaujinimui vertinimas (B–bakalaurų įvardinti; M – magistrų)

Nr.	Siūlymas	1 ekspertas	Ekspertų grupė	3 ekspertas
1	Reikia, kad dalykus dėstyti kompetentingi dėstytojai (B, M)	Sutinka, kad tai problema.	Sutinka su pastaba: „iš visų kompetentingų gal yra, iš tikrųjų, kompetentingų penkiasdešimt procentų“.	Visiškai sutinka.
2	Reikia, kad dalykus dėstyti adekvačią praktiką turintys dėstytojai (akcentuojamas šiuolaikiškumas) (B)	Pritaria, jog gali būti, kad tai yra problema, taip gali nutikti kiekvienam mokytojui: „Vieni mokytojai sugebėjo prisitaikyti prie spartaus laiko, kiti ne.“	Sutinka.	Visiškai sutinka.
3	Reikėtų keisti teorinių dalykų dėstymo metodiką (kai kurie dėstytojai linkę skaityti informaciją iš paruoštų skaidrių) (B)	Pritaria, kad tokia praktika gali egzistuoti. Informanto nuomone, tai reiškia, kad dėstytojas nepasiruošęs, skaidrė – tik santrauka.	Sutinka.	Visiškai sutinka.
4	Gerinti užsienio kalbų mokymą (M)	Pritaria, kad gali būti, jog trūksta užsienio kalbų mokymo.	Sutinka, kad užsienio kalba gali būti dėstoma prastai, tačiau, anot vienos informantės, patys studentai turėtų būti suinteresuoti kalbos mokimusi.	Visiškai sutinka.
5	Daugiau sporto užsiėmimų būtent magistre, nes sėdimas darbas (ne visi pritaria) (M)	Informanto teigimu, nuo žmogaus priklauso, ne visi gali norėti šių užsiėmimų.	Sutinka, kad reikia daugiau sporto užsiėmimų.	Teigia, kad tai asmeninis dalykas. Nėra sąlygų LMTA užsiimti sportu, studentams mokėti už sporto klubus brangu, o sportas reikalingas ir dvasiškai, su stresu susitvarkyt.
6	Daugiau judesio mokymo (scenos judesys, fechtuotė, šokis, vaidyba, scenos kalba) (B, M)	Aktualu aktoriams. Galima pasirinkti „fakultatyvą“, nebent viskam pritrūksta laiko.	Sutinka, kad reikia daugiau judesio mokymo.	Nekomentavo.
7	Trūksta džiazinės teorijos, džiazinio grojimo (M)	Teigiama, kad tai yra studento problema. Galima pasiimti fakultatyvą, galimybių LMTA yra.	Kartojasi su ankstesnėmis mintimis (nekonkretizuojama).	Teigia, kad studentas gali pasirinkti LMTA, jeigu trūksta.
8	Trūksta naujų technologijų (M)	Sąlygos yra, „mano žiniomis,	Sutinka, kad reikėtų sudaryti	Informanto teigimu, LMTA

		<i>nupirkta viena geriausių aparatūrų“.</i>	galimybes naudotis naujomis technologijomis LMTA.	neturi naujų technologijų, aparatūros, bet klausimas, kiek plačiai jos pritaikomos.
9	Trūksta vadybos pagrindų, koncertų rengimo pagrindų (B, M)	Teigia, kad pradžiamokslis lyg ir yra. Galima pasiimti fakultatyvą.	Sutinka su pastaba. Visiems studentams turėtų būti dėstomi pagrindai.	Mano, jog ne kiekvienam reikia, bet gali būti, jog šių pagrindų trūksta.
10	Trūksta apskritai psichologijos išmanymo (pasiruošimas scenai, pasitikėjimas savimi, sugebėjimas susikaupti, įveikti baimę ir stresą) (B, M)	Pritaria, kad reikia įtraukti į studijų programą (pratimai ir pan.).	Visiškai sutinka su išsakyta pastaba.	Pritaria, kad tai problema.
11	Filosofijos kursą nukelti į vėlesnį laiką (galbūt į magistrą) (M)	Mano, jog tai geras pastebėjimas.	Sutinka, siūlo nukelti filosofiją į ketvirtą kursą.	Informantui kyla klausimas, ar apskritai jis reikalingas? Muzikos estetikos, muzikos filosofijos kursas galėtų būti.
12	Kai kuriuos iš filosofinių dalykų būtų galima daryti kaip pasirenkamus (M)	Nekomentavo.	Siejasi su ankstesniu teiginiu, todėl nekomentavo.	Nekomentavo.
13	Netolygiai atrodo bakalauro ir magistrantūros programos, bakalaure pernelyg apkrauta, magistre per mažai, trūksta lankstumo, galimybės pasirinkti, ką mokytis (bakalaure tai gal ir nebūtina, bet magistre reikėtų) (M)	Teigia, kad čia yra tiesos. Lankstumas priklauso nuo individualios iniciatyvos, jeigu nori, studentas gali susidėlioti dalykus taip, kaip jam norisi, nebent laiko per mažai viskam.	Tiksliai nežino, kaip atrodo bakalauro ir magistrantūros studijų programos, todėl nekomentavo.	Pritaria, jog trūksta lankstumo. Magistrantams mažiau užimtumo, nei bakalaurams, kadangi jiems beveik nebūna paskaitų.
14	Nejaučiamas skirtumas tarp bakalauro ir magistrantūros studijų programų (dėstomų dalykų ir dėstytojų aspektu) (B)	Mano, kad tai priklauso nuo dėstytojo, jie tie patys per abi pakopas.	Plačiau nekomentavo, tačiau sutiko, kad taip gali būti.	Pritaria, jog tikrai taip yra.
15	Sukurti sąlygas užsiimti darbine veikla magistrantūros studijų pakopoje (B)	Teigia, kad nuo žmogaus lankstumo priklauso. Yra užsiimančių.	Sutinka, kad galėtų būti lankstesnis paskaitų tvarkaraštis.	Informanto teigimu, nereikia kurti sąlygų, magistrantūroje studentas laisvas beveik visą dieną.
16	Užtikrinti judumo galimybes visiems studentams, sukurti sąlygas įgauti patirties tarptautinėje aplinkoje (B)	Sutinka, kad gali būti tokia situacija. Bet katedroje žino, kokio lygio yra studentai, vis tiek išvažiuoja vieni geriausių.	Informantų nuomone, išvažiuoti į užsienį niekas netrukdo.	Nekomentavo.